VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL II. Nr. 8—9 Aug.—Sept. 1935

Două anotimpuri: PRIMĂVARĂ ȘI TOAMNĂ

Anul II Sibiu, August—Sept. 1935 Nr. 8—9

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

FERICIȚI CEI CURAȚI CU INIMA

MINUNEA DELA MAGLAVIT

De vre-o două luni de zile drumul satului Maglavit din județul Dolj este străbătut de nesfârșite convoiuri de pelerini. Cu trenul, cu mașina, cu trăsura, cu căruța sau pe jos — purced cu toții cucernici, să asculte propovăduirea lui Petrache Lupu și să vadă locul unde bunul Dumnezeu i s'a arătat.

Cine este Petrache Lupu și în ce constă celebritatea lui care vrăjește atâta lume urnindu-o pe anevoiosul drum al Maglavitului și al pocăinții? Petrache Lupu e un cioban. La școală n'a umblat și nu știe deci carte. Rămas orfan de copil, zestrea lui a fost singurătatea și năcazul. Suferințele nu și le-a spus nimănui. Nici n'o putea face, fiindu-i legat graiul. Cuvânt de mângâere n'a prea auzit dela oameni, fiindcă chiar dacă i s'ar fi rostit, nu l-ar fi înțeles, fiindu-i legat auzul. Ciobănia în care l-a așezat destinul l-a despărțit de oameni și de lume dar i-a dat putința să trăiască în mijlocul naturii și să stea de vorbă cu florile și iarba câmpului, cu stelele bolții cerești și cu turma sa blândă de oi.

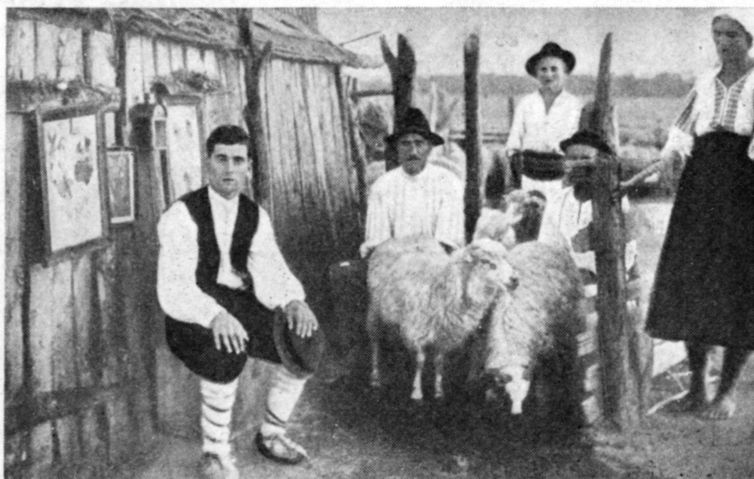
Departe de freamătul lumii și de ispitele ei, el a crescut doar sub pavăza lui Dumnezeu, păstrându-și inima curată ca roua unei dimineți de vară sau ca zăpada în care-și învălește iarna pământul. Băutură bețivă n'a beut, nici cu tutun nu și-a afumat gura sa; buzele lui n'au rostit cuvânt de ocară și inima lui n'a aprins-o lăcomia după averea altuia. Măreția firii și tainica ei liniște i-a ridicat adeseori sufletul către lăcașurile Ziditorului a toate, îndemnându-l la rugă cucernică — pentru sine și pentru alții.

Răstignirea: Pictură bizantină din veacul XII

Intr'o zi în care, ca atâtea ori, sta de vorbă cu sine învăluindu-și turma cu privirea lui blândă, i s'a arătat „Moșul" într'un nor de lumină și i-a spus: „Petrache, du-te de spune oamenilor să se întoarcă la căile mele, să se lase de fărădelegi și să se pocăiască". Petrache n'a ascultat de porunca „Moșului". Vedenia și-a păstrat-o pentru sine, n'a descoperit-o nimănui. Nici graiurile auzite nu le-a vădit lumii. „Moșul" i s'a arătat a doua oară, peste câteva zile. Cu aceeași solie. Petrache tot mut a rămas. La cea de a treia arătare „Moșul" l-a certat și i-a poruncit aspru să cheme lumea la pocăință. De atunci Petrache Lupu propovăduește ce a auzit și ce a văzut. De atunci auzul i s'a deschis și graiul i s'a slobozit. Lumea aleargă din toate părțile țării și chiar din străinătate, să-l vadă și să-i asculte chemările. Medici, advocați, ofițeri, meseriași, negutători, profesori, gazetari, preoți, învățători și țărani — pelerini de toate stările aleargă cu zecile de mii să asculte solia trimisă de Dumnezeu prin smeritul apostol care este Petrache Lupu. Desigur, în gloata acestor pelerini se găsesc și necredincioși sau sceptici, cari nu pleacă la Maglavit decât din simplă curiozitate. De întors însă — după propria lor mărturisire — se întorc, dacă nu convertiți cel puțin cutremurați sufletește. Fiindcă ceice au plecat cu prejudecata de a indentifica în Petrache Lupu pe un șmecher sau șar-

latan gata să facă un rentabil negoț cu presumptiva sa viziune și îmbogățându-se din daniile „prostimii superstițioase“ să ia drumul unei vieți în stil mare, ca un al doilea Krișnamurti, au fost victimele unei reconfortante disiluzii: Petrache Lupu a rămas cu oile sale și cu viața sa de până acuma, nerevendicându-și nici un ban din orfandele marilor mulțimi care-l înconjoară zilnic. Căci ofrande sunt: și încă probabil destul de bogate. Dar ele toate sunt destinate pentru durarea sfântului locaș de închinare ce se va ridica pe locul arătării dela Maglavit. Din aceasta pricină vor rămânea probabil goale alte lăzi, expuse — dupăcum spun unii — de autoritățile administrative, pentru adunarea sumelor necesare ofensivii de refacere a drumului călcat zilnic de miile de pelerini...

Petrache Lupu la stână

Petrache Lupu este deci un om curat. El e sincer, fără vicleșug. In această curățenie a inimii lui trebuie căutat și temeiul credinței cu care aleargă lumea la Maglavit. Căci, după vorba Evangheliei, numai cei curați cu inima pot vedea pe Dumnezeu.

Dar, se poate arăta Dumnezeu oamenilor? Evident că da. Și nu arareori se întâmplă, că Dumnezeu se arată tocmai oamenilor simpli, dar curați cu inima, grăind „neînțelepților“ ca pe cei „înțelepți“ să-i rușineze. Poatecă și Petrache Lupu este un asemenea „neînțelept“ cu care Dumnezeu vrea să rușineze pe „înțelepții“ veacului acestuia.

„Sfântul“ dela Maglavit, cum îl numesc pelerinii credincioși, nu propăvăduește evanghelie nouă. El cheamă lumea la pocăință, la mai multă credință în Dumnezeu și la mai multă dragoste de oameni. Acelaș lucru îl face sfânta noastră Biserică prin slujitorii ei consacrați. De aceea smeritul apostol dela Maglavit nu-și reclamă măcar titlul de căpetenie a vreunei secte nouă. Prin îndemnurile sale simple și curate ca inima lui, el trimite pe creștini la biserică, pentruca ascultând poruncile „miresei Domnului“ să se întoarcă la căile mântuirii.

Nici Dumnezeu nu i-a descoperit lui Petrache Lupu adevăruri nouă. Tatăl cel ceresc și-a descoperit toată puterea și mărirea și iubirea Sa de oameni în Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos. Hristos este sfârșitul revelației. Trăind cu El după povățuirile Bisericii, sub pavăza Duhului Sfânt împlinind voia Tatălui ceresc, ne înseninăm cu raze de sus clipele sbuciumatei noastre vieți de aici și ne mângăiem cu nădejdea în viața desăvârșită de dincolo, de care o să ne împărtășim.

Petrache Lupu propoveduind

Să ne bucurăm deci cu bucurie mare că lumea aleargă la chemările spre pocăință și spre viețuire cu Hristos și cu Biserica Lui, al căror apostol prin voia lui Dumnezeu este ciobanul Petrache Lupu. E unul dintre cele mai înveselitoare semne ale vremii; și tâlcuirea acestui semn este o laudă pentru neamul nostru, care aleargă însetoșat să bea din apa cea vie a Evangheliei, ale cărei adevăruri rămân în veac.

Să ne bucurăm, că în vâltoarea nebună a cazurilor senzaționale cari ne asaltează zilnic cu iurașul diavolesc al atâtor „scode“ și „transferuri“ — își face drum victorios smerita „veste bună“ dela Maglavit.

NICOLAE COLAN

TINERETUL ROMÂNIEI DE AZI... SAU

SPRE UN ALT STIL DE VIAȚĂ

Sf. Gheorghe, patronul tineretului

E atâta ruină și-atâta putregai împrejur. Și constatarea aceasta, e atât de dreaptă în urâcioasa ei înfățișare, încât, desnădăjduiți, parecă ne-am lăsa neputincioși striviți de cruda ei realitate ca să ne aninăm sfârșiți de funia clopotului și să tragem de'ngropăciune la căpătâiul unui neam sortit să moară cu rușine, de n'am vedea răsărind aiurea soarele bucuriei mântuitoare ce ne va isbăvi ca mâine. Țara năcăjită înghite zi de zi doze respectabile din otrăvurile menite s'o ucidă ca pe-un făt fără vreme, când noi ne încăpăținăm a o ști încă în posesia unei misiuni mari pe-acest pământ, care însamnă întâi de toate, a trăi ca s'o împlinească! Povestea, dela răsboi încoace, a fost mereu aceeași. Am asistat doar la consumarea acelei eclipse a inteligenței, pe care politicianismul murdar și egoist a operat-o cu succes, ridicându-o la doctrină. Și acum, sub ochii țării înmărmurite de-atâta nelegiuire, puiază corupția cea mai scandaloasă; Vasilescu a devenit substantiv comun (și se scrie deci cu v mic) iar „afaceriștii" (o nouă achiziție a vocabularului, deocamdată; mâine-poimâne poate partid politic, cu semn electoral și bătăuși în regulă) s'au înmulțit atât de înspăimântător încât un gazetar, deunăzi, gata să scuipe indignat pe toată rânduiala asta (cum ar zice poetul Cotruș), propunea înființarea unui subsecretariat de stat al „afacerilor". Suntem deci în plin marș spre progresul nelegiuirii care gâtue. Blestemăția de mari proporții e promulgată prin uz ca o nouă morală socială ce duce sigur „pe-ai noștri" la căpătuială și țara — la cimitir. Iar tineretul, care vede și judecă, primește astfel lecții pentru conduita lui de viitor. Toate acestea într'o vreme în care alte neamuri de pe continent, până mai ieri înglodate până'n grumaz în desmățul politic luat de braț cu desfrâul privat și public, se desmetecesc, se freacă la ochi aiurite și-și trâmbițează ele însile deșteptarea!

Cine răspunde?!

Strigătul de alarmă a fost dat ades, auzit rar și târziu. Părinți cu suflet împovărat de griji și dragoste de neam l-au strigat de-atâtea ori și alături de ei câțiva entuziaști cari într'un haos ca cel de față, era firesc să fie luați de nebuni. Nu numim pe cei cuminți și prudenți cari trebuiau să audă și'n loc să audă și-au întors fața de către primejdie continuând cu un întunecat patriotism să netezească potecile asfințitului. Amenințările dinafară, cancerul dinlăuntru, cereau imperios restaurarea dorită: tineretului României îi trebuia o asistență concretă, ca să trăiască neamul și să amăgim cumva zâna prosperării să se mai abată și pe la noi cu cornul abundenței de lumină și îndestulări superioare, după cari tânjim cu toții. Ne-au fost dăruite deci, de sus, tipare în cari entuziasmul României tinere să fie canalizat și pus la treabă. Pregătire premilitară, străjerism, cercetășie reorganizată și înviorată de educatori în suficiente cazuri reușit aleși, toate izvorâte nu din mătreața unor logofeți politici cari azi sunt la putere, mâine... colea, ci din augusta prevedere de sus căreia-I mulțumește Țara cu un zâmbet de recunoștință — iată alvii pentru neodihna creatoare a celor cu douăzeci de primăveri și mai puțin. Dorința regală împreunată cu crearea unora, reorganizarea altora din organizațiile pomenite, e să crească pe seama României de mâine, o românime nouă, cetățeni buni, buni patrioți, oameni de omenie, mușchiuloși, ordonați, trăiți bine și curajoși. Știm că se fac mari sacrificii materiale în acest scop. Nu suntem deloc răutăcioși și nici sceptici când spunem că am vrea, cum și Augustul patron o vrea, să nu se facă degeaba. Dimpotrivă, avem o inepuizabilă doză de

optimism, care, dacă ne este o armă inexpugnabilă în harța cu greul zilelor deacum, apoi ne mai și păcălește câteodată, aruncându-ne în brațele oricărei noutăți de înoire ce ni se îmbie destul de iscusit, gătită ca să nu vedem la vreme că sub faldurile ei seducătoare pândește perdiția morală și națională. Dar, când ne gândim că Regele României, încălzit de-o tinerească însuflețire în tot ce face — motiv de legitimă mândrie pentru întregul neam românesc — e unul singur și deci în executarea intențiilor sale privitor la tineret trebue să se bizue pe instrumentele (citește: partidele!) de guvernământ, atunci îndoiala încolțește în sufletele noastre. Fiindcă, nu ne putem închipui cum aceiași oameni cari patronează toate afacerile rușinoase ce străbat într'un galop barbar prin câmpul vieții publice de după întregire, ar putea să infuzeze alt stil de viață în sufletele date lor spre educare, decât cel căruia i-au slujit cu o cumplită vinovăție atâta amar de vreme.

Apoi, conducătorii imediați ai tineretului organizat cu banii statului, oricât ar fi de bine intenționați, întâi sunt în mâna acestora și abia dincolo de ei în mâna înțeleaptă a Suveranului. A cărui inițiativă privitoare la organizarea tineretului, inițiativă privată și ea la origină, deci sănătoasă și laudabilă, devine, prin mediațiunea organelor de guvernământ, inițiativă oficială. Ori, noi știm cum s'au soldat inițiativele oficiale, în majoritatea cazurilor: cu insuccese răsunătoare. Fiindcă cei dela putere se vor sili, la nevoe cu rachiu, jimblă și niște cârnaț puturos, ca la alegeri, să dee Regelui și Țării, nu cetățenii pe care El și Ea îi așteaptă, ci de cei pe cari ei îi poftesc. Și atunci, încercarea e compromisă și cu ea, poate o întreagă generație e aruncată pe drumurile sinuoase pe cari a șchiopătat cea dintâi. Ideea?... Ea, nu moare! Ea trăește și încolțește aiurea. Cu atât mai puternică și mai răsbunătoare cu cât mai viguros, deci mai demn să trăiască, e neamul respectiv.

Fără a formula judecăți definitive — cari pot fi pripite! — în această dificilă și de-o covârșitoare importanță problemă, ca să fim rezonabili, e mai bine să lăsăm deslegarea ei, viitorului. Și bunului simț al acestui neam, care când se va vedea înșelat și aci, va porunci tainic pruncilor lui să rărească rândurile și să caute aiurea potolirea năvalnicei lor dorinți de-a fi crescuți românește și, mai cumva. Și apoi, după dospirea aluatului tineresc în frământătura mâinilor care-l încap și-l satisfac, să se înfățișeze Regelui și Țării ca cetățeni copți, oțeliți, incoruptibili și gata de orice sacrificiu deci, gata de fapte mari și de servicii mai durabile decât o segmentară viață de om. A da cuiva grija creșterii unei generații, e o onoare; cea mai mare onoare posibilă. Dar „aceluia care se închină vițelului de aur i se cuvin bani, nu onoare" (Napoleon). E singurul lucru ce se poate oferi fără nici o grijă, acelei babe sbârcite și desmățate care-i democrația rău înțeleasă.

Alături de inițiativa oficială și mult mai de vreme decât aceasta, s'au ivit altele. Nu pomenim de cele ridicole, cari ținteau „să pue mâna pe tineret" cu orice preț. Acelea au răsărit, în cel mai bun caz, din economiile opulente ale câte unui politician venal, dornic să-și mângâe cu ele iluziile vreunui nou prilej de căpătuială. Pe noi ne interesează cele cari răpesc tineretul seducției viclene ca să-l dea întreg și devotat, Țării; cele cari întrunesc deci tainic sufragiile sufletului românesc de pretutindenea, suflet care recunoaște în ele făgăduința curată de înscăunare a demnității naționale la frânele statului și cinstea faptică, nu cuvântul ei, în toate măruntaele aceluiași stat pângărit de iconoclaștii vremii. Au fost recunoscute ca atare și s'a strigat că-i primejdie! Și Țara n'a vrut să'nțeleagă spaima în care dârdâiau lașii. Fiindcă valul care se ridică n'are să facă altceva decât să spele grajdurile lui Augias și apoi, să puie mâna să clădească. In fața crainicilor adevărului, chiar cei mai rutinați și mai îndărătnici pontifi ai minciunii, trebue să cedeze odată și odată. Țara recunoaște suflarea duhului curățirii. Și duhul, suflă unde vrea... Gurile rele spun că organizațiile oficiale ale tineretului au fost chemate la viață tocmai ca să ia apa dela moara acestui duh. N'o crede nimeni. Fiindcă simțul Țării nu dă greș când e vorba să-și aleagă duhul căruia să-i încredințeze destinul. Și țara românească, țară națională creștină, îl alege pe cel care suflă cum ea vrea, fiindcă din plămânii ei pornește suflarea lui.

. . . .

Abia acum, în miezul verii, au amuțit veștile copioase pe cari presa magnată le aducea din taberile tineretului preregimentar și străjerist, dela Breaza și aiurea. Citeam cu bucurie aceste solii de lumină, flancate pe aceeași pagină de coloanele cu senzaționalul vreunei noui afaceri cu șperțuri. Tinerii trăesc bine acolo, sunt veseli, bine dispuși și, au de toate. Suveranul coboară ades între ei, îi mângâe, îi încurajează, stă la masă cu ei. Vin străinii să-i vadă etc. etc. Erau tot atâtea meșteșugite portrete ale unei vieți meșteșugite. Sfârșiau rostind: Dee Dumnezeu să fie bine! Și lăudam împărăteasca purtare de grijă.

E un stil de viață acolo!

. . . .

Au coborât din munți, cu lăsatul verii, tineri cu fețe aspre și inimă de aur, la mare și'n câmpii; iar cei din șesuri au suit pe culmi năprasnice de stânci, acolo unde Carpații împlântă pământul românesc în cerul Patriei. Și au durat bordee de bulgări și stuf și piatră, din ce aveau la îndemână, zorind din zori până'n amurg. Trudesc cu voie bună sărutați de soare, câtu-i ziulica de mare. Iar pe'noptate, ochii ce s'au cuminecat cu nesfârșitul se pleacă pentru rugăciune. Pâine și ceapă adusă'n traistă deacasă, le potolesc foamea. Și apoi, se'ncredințează, pentru odihnă, pământului ce le e prieten, înfășurați în mantie de azur bătut cu nestemate de stele. Doar câteva foi cari nici ele nu știu cu ce trăiesc, scriu despre ei cuvinte cumpătate: e presa românească ce se naște, presa care scrie despre românul înfrățit cu glia și cu codrul. Presa magnată, aceeași presă care a vărsat mulți clăbuci de cerneală până a forțat mâna care să puie baioneta jandarmului român în coasta sufletului românesc, nu scoate o șoaptă. Ei nici n'o vreau! Fiindcă îi neagă serviciile. Căci, dacă „gazetele sunt plămânii neamului", apoi acești plămâni s'au betegit demult. E acolo, cu ei, Crainic și Moța și mai este un Căpitan, din naștere, nu din ăi „cu țădulă"... Se zidesc unii pe alții și învață un aspru învățământ, că-i vorba să slujească lui Hristos, Regelui și Națiunii... Pe ei nu-i caută nimeni, nici barem la zile mari. Doar graiul Țării, care-i străjuește și-i solicită, pune pe frunțile lor severe, cununi de lumină.

E un stil de viață nouă, românească și creștină, acolo în bordeele sfințite de-un sobor de popi românești la mare și'n cuiburile de vultur aninate de stâncile semețe. „Ei au adus mișcare și nervi într'un corp desvlăguit".

Munții Făgărașului: Lacul Bâlea

„Și într'un loc și într'altul (în Principate și'n Ardeal), la patruzecișiopt, tinerii de douăzeci de ani au făcut istoria neamului" — tuna undeva Octavian Goga (Mustul care fierbe — pag. 22).

Țara și Regele ei, știu bine că tot tinerii sunt cei cari vor face istoria viitorului. Asta, se'nțelege, dupăce se va prăbuși prezentul, adică — corupția.

GRIGORIE T. MARCU

•

DIN CUNUNA JERTFELOR:

VULTURUL LOTRULUI

La Curtea domnească din Cetatea Loviștei era sărbătoare mare. Se 'ntreceau voioase clopotele cu goarnele și voioși boierii cu gloatele. In slăvirea lui Lituon-Vodă, Vulturul Lotrului, care potopise oardele Tătarilor revărsați peste Țara Jiului și stinse și pe cele înscăunate în Cetatea Argeșului.

— Mulți ani să trăești Măria Ta! îi striga marele logofăt Bărbat, fratele Domnului.

— Să ne aperi viața și moșia! îi ura postelnicul.

— Și să mai îngrași țărâna Țării cu hoitul oardelor prădalnice! îi poftea cu glasu-i de oțel spătarul.

Poporul încărcat cu belșugul biruinței chiotea de bucurie și umplea văzduhul tot cu slava Domnului său strălucit.

În clocotul bucuriei un mănunchiu de boeri argeșeni răsări în fața Vulturului.

— Măria Ta, prin noi ți se închină toată Țara Argeșului. Mântuitu-ne-ai de puhoiul cel păgân, acum oblăduește-ne pe mai departe, căci, știi bine,

cum ne-a căzut în crâncena încăerare fericitul stăpân: Seneslau-Vodă şi, a rămas Ţara orfană...

Aici se închinară boerii cu smerenie şi-i întinseră Domnului un hrisov acoperit cu peceţi.

Poporul isbucni din nou în urale şi Lituon-Vodă luă sub scutul şi ocrotirea sa pământul şi oamenii cari i se cuceriră cu atâta încredere.

Se încinse apoi ospăţul bucuriei. Se 'nfrăţiră boerii olteni cu cei argeşeni şi în toiul însufleţirei jurau credinţă Stăpânului. Se umplu Cetatea de urări.

— Să ne trăească Vulturul!

— Să stăpânească mult şi bine şi Jiul şi Argeşul!

— De-aici, din Cuibul Lotrului să dea cu vremea porunci şi peste Dunăre!

— Iar glasul Asupritorului de peste munţi să amuţească!...

Şi pe când cuvintele lor pluteau senine, ochii gândului lor întraripat zăreau prin ceaţa viitorului apropiat icoana minunii fermecătoare, când poienele Carpaţilor bătrâni vor cunoaşte numai o singură turmă şi turma va cunoaşte numai un singur păstor, pe Vulturul din Cuibul Lotrului...

Poporul gusta de pe acum dulceaţa zilelor când ogoarele nu mai rodesc comori de roade pentru streini, când morile nu mai macină munţi de grâu pentru venetici, când apele nu mai roesc noian de peşte pentru lifte şi prisăcile nu mai mustesc izvoare de miere şi nu mai înalţă stânci de ceară, pentru vecinii vicleni şi făţarnici, cari poartă pe Hristos pe buze şi pe Satana în suflete.

Vulturul prinse taina sufletului lor. Căci ea era şi taina sufletului său. De mult îl frământa pe el gândul neaţipit al neatârnării. De mult... Din primăvara tinereţei chiar... De când de-odată cu hlamida domniei luase drept moştenire şi jugul unguresc... Căci aplecarea către Unguri era povară făr' de folos. Căci hrăpăreţii de peste Munţi la vreme bună storceau cu nemiluita grăsimea Ţării, iar în ceasurile de încercări şi de restrişte îşi înfundau urechile să n'audă chemarea creştinilor necăjiţi. Deşi credinţa Crucii şi raza de nădejde în sprijinul dragostei creştine înduplecat-au grumajii străbuni să s'aplece 'n faţa Domnului din scaunul Budei...

Câte volburi vrăşmaşe nu s'au năpustit pân'azi asupra acestui mândru plaiu, cu socoată de-al prăda!... Câţi crainici sprinteni de-ai noştri n'au bătut în poarta Budei, cerându-ne un braţ de ajutor!... Dar, peacolo, par'că toate săbiile erau frânte şi toate braţele slăbănogite!... Ca şi-acum... Copleşit-au Tătarii, ca grindina, toată Ţara Argeşului şi trecut-au prin vârf de suliţă pe voevodul Seneslau. Tăia'u-şi-au de-acolo iureş şi prin voevodatul Jiului. Valurile încruntate de sânge şi norii rumeniţi de flăcări strigau noroadelor primejdia viforului tătăresc... Strigato-a şi Vulturul Lotrului de pe măgura Căpăţinei, s'o înţeleagă toate neamurile şi mai ales vecinii făloşi dela Mează-noapte. Au înţeles-o, ajutor de arme, însă, ne-au întins aşa, cum întinde spinul umbră. S'aşezară cu braţele 'n sân în gura Turnului-Roşu şi priveau nepăsători cum căsăpeau capcânii la creştini...

Vulturul se repezi atunci numai singur-singurel în calea potopului pârjolitor şi-l stăvili. Infrăţi cu moartea pe năvălitori şi mântui de-odată două voevodate din peire! De-aceia fremăta bucuria în piepturi! De-aceea-l îmbiau şi Argeşenii cu coroana! Şi de-aceea înmugurea în inimi nădejdea mântuirii şi din ghiara ce-i mai strânge...

In vreme ce-şi depănau ei gândurile, un călăreţ în zale se opri din galop în poarta cetăţii, cerând slobozenie de intrare, spunând că vine cu ştiri de peste munţi. Străjile-i deschiseră îndată drum la Vodă. Domnul îl primi voios, cu'n zâmbet senin pe buze.

— Cine eşti?

— Gheorghe, nemeş din Ardeal.

— De unde vii?

— Din cetatea Budei.

— Ce veşti ne-aduci?

— Multe.

— Şi, bune?...

Nemeşul zăbovi puţin cu răspunsul. Boierii îi sorbiau privirea şi se gândeau c'o fi adus cuvinte de laudă regală pentru măreţia biruinţei domneşti. Poporul socotea c'o nimerit cu solia să s'aşeze temelia unui altar de mulţumire şi slavă lui Dumnezeu, în numele Celui-ce poartă coroana Sfântului Ştefan. Dar crainicul le risipi îndată curcubeul închipuirii.

— Veştile sunt mestecate, Măria ta. E mâhnit rău Maiestatea sa Ladislau, regele Budei, Stăpânul vostru şi prietinul Cumanilor.

— Al Cumancelor, poate! îl întrerupse Lituon-Vodă, cu'n glas tăios.

Solul încreţi îndată fruntea şi izbucni:

— Ştiţi că V'ameninţă trăznetul mâhnirii lui?

— Pentru lucirea biruinţei mele?

— Nu pentru lucirea, ci pentru prada biruinţei! Măria ta te-ai luptat şi-ai biruit cu omul Maiestăţii Sale şi prada se cuvenea s'o treci în visteriile Stăpânului!

Boierii apucară prăselele. Poporul scrăşnea din dinţi. Dar privirea Vulturului le potoli tulburarea. Graiul lui hotărât suna din nou.

— Ei, la voi se crede că Lituon-Vodă-i sluguliţă?... Amarnică înşelăciune!... Eu sunt Domn! Şi-mi păstrez spada înfrăţită cu a voastră, de dragul păcii şi a bunei vecinătăţi şi a bunăînţelegerii creştine!... Eu sunt Stăpân în Ţara mea!

De trăznete nu mă prea tem, c'am crescut cu ele prin codrii ăştia atât de falnici! De pradă să nu-mi mai spui, că-ți pui capul în cumpănă! Dacă ai altă veste...

Solul se înfioră. Incepu mai liniştit:

— Maiestatea Sa vrea voevod nou în voevodatul Argeşului.

— Este.

— Cine?

— Eu.

— Vrea altul.

— Nici-odată! strigară boierii argeşeni. Nici-odată! Căci Lituon-Vodă l-a botezat cu sânge de mucenici!

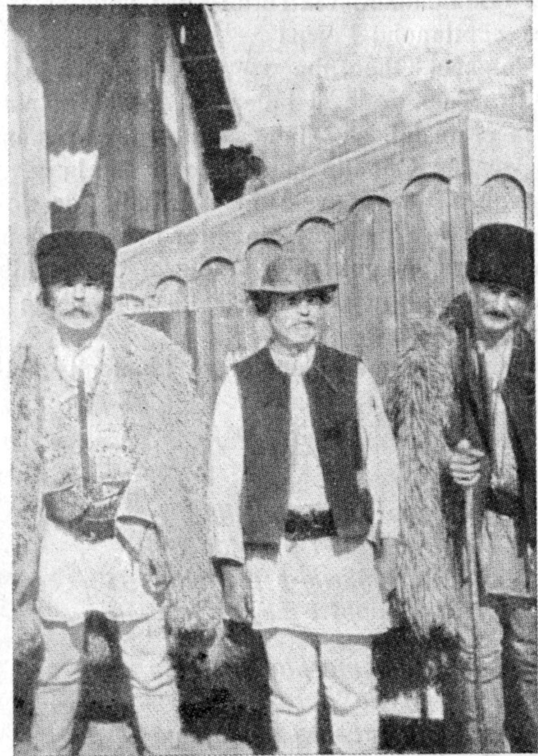
Solul tăcu. Se mai gândi puțin, apoi se porni din nou:

— Maiestatea Sa vrea s'aşeze neamuri străine prin vetrele văilor, să verse prin ei lumină în rândurile băştinaşilor.

— S'o verse numai printre drăgălaşii lui Cumani. Noi n'avem nici o brazdă de înstrăinat! Şi de-ar îndrăzni vre-un hain să 'ncerce răpirea moşiei noastre străbune, va da la noi de ochii morții!... Ori, de-i va putea încunjura, nu ne-om feri noi de ei!...

N'apucă Lituon-Vodă să-şi sfârşească vorba şi ca un cutremur greu şueră pela urechile solului murmurul poporului. Inspăimântat, nemeşul prinse a spune altă veste:

— Maiestatea Sa vrea să ridice prin sate şi târguri biserici şi mănăstiri după legea Apusului.

Ciobani din Loviştea

— Afară! Hoți de țară şi de suflete! Hoți de glie şi de credință! Hoți de lume şi de cer! Afară! strigă Lituon-Vodă în glasul dispretului.

Crainicul sări în prag şi de-acolo 'n şeaua roibului dela scări. Din poarta cetății mai spuse:

Valea Oltului

— Să ne'ntâlnim la Turnu-Roșu, unde-așteaptă oastea căpitanului Petru!

Nemeșul Gheorghe o apucă pe Lotru 'n jos, pe Olt în sus. Vodă și boierii și gloate s'așternură în urma lui, să 'ntâlnească oastea vrășmașă.

Crestele Căpățînei se 'mbrobodeau în năvoadele negurii ca văduvele în năfrămile de doliu. Alunișul de pe coastele Câinenilor îmbrăca pieptar roșcat, ca rugina miriștilor. Piciorul Coziei albea de mărgelele brumei tomnatice, ca săliștile de floricelele de sare.

La astă vreme se'ncăierară Muntenii cu Ungurii. Lupta fuse sângeroasă. Cu adevărat se înroși trecătoarea Turnului-Roșu și se umplu cu dâlmele celor căzuți, încât Oltul cel vijelios abia-și mai putea croi cărare printre ele. Nemeșii căpitanului Petru căzură pentru lăcomia după pradă, iar ostașii Vulturului se prăbușiră pentru făclia credinții și pentru dragostea moșiei strămoșești... Dar nu căzuseră numai ostașii... Prăvălitu-s'a și el: și Vulturul, cu inima săgetată... Intâia floare din cununa jertfelor... Intâiul mucenic al neatârnării... Și răbojul încresta: Anul Domnului 1278.

A. NANU

VARA

In miezul verii liniștite,
Când soarele-i o caldă baie,
Când drumurile-s prăfuite
Și fânul copt e strâns în claie,

Când apa morților plutește
Pe șesurile 'ncremenite
Și când tăcerea se lățește
De tot mai multă lume'nghite.

In miezul verii liniștite
Se lasă golul peste suflet,
Din cerurile toropite
Coboară-al morții greu răsuflet.

Și'n inima ce-abia palpită
Adorm avânturile tale...
O fâlfâire obosită
E viața'n mersul ei agale.

DAFNA-BLAGAIANA

Balada aurului

Azi totul este îmbrăcat în aur,
In vâlvătaia lui strălucitoare
Ce izvorește, pâlpâind, din soare,
In revărsări de sclipitor tezaur.

De aur este holda roditoare —
Meșteșugită de cerescul faur —
Iar vechia slavă-a falnicului laur
A smuls-o, azi, coroana lucitoare.....
....Și'n brațe de vâlvoare, pătimașul,
O 'ntinsă gloată, cu tărie strânge,
Spre noaptea de păcat, croind făgașul.

Culoarea lui răsfrânge-adesea sânge,
Căci pururea momește ucigașul,
Iar glasul lui răsună — par'că plânge...

DAFNA-BLAGAIANA

DIN LUCRAREA: CONVERTIREA CREȘTINA

Ortodoxia în opera unui convertit

Victor Papilian

Am dorit, dar nu am izbutit, să aflu pricinile și împrejurările între cari s'a convertit medicul-chirurg, Victor Papilian, dela ateismul științific la biserica ortodoxă.

D-sa e profesor de anatomie la Facultatea de medicină din Cluj. Are o specialitate în care a putut să-și agonisească cele mai multe și cele mai temeinice „argumente" științifice despre inexistența lumii spirituale, ceeace a și făcut. Căci destulă vreme a fost un ateu militant, înarmat cu toate argumentațiile materialiștilor, în frunte cu francezul Felix Le Dantec. L-am auzit chiar, într'o conferință la Cluj, — cred că în primăvara anului 1929 în sala Pârvan — afirmând categoric, că din întreg studiul asupra anatomiei și fiziologiei corpului omenesc, nu a aflat nicăiri sediul sufletului și nu are nici un motiv să creadă în existența sufletului independent de trup.

Vorbia însuflețit și-mi plăcea să-l ascult, deși era stăpânit de concepția materialistă a vieții.

Până când a urmat credința aceasta, nu știm. Știm totuși că astăzi este un creștin credincios, convins și militant, autorul unui prețuit roman cu subiect religios: In credința celor șapte sfeșnice (colecția Gând Românesc, Cluj 1933) și a

Biserica Stavropoleos din București. Sec. XVIII

misterului religios: Ceriurile spun, publicat în editura revistei „Viața Ilustrată" (Sibiu, 1934).

Vom încerca deci, ca din aceste opere ce oglindesc fidel pe autorul lor, să privim sufletul unui cărturar român, care dupăce colindă prin ateism și cunoaște confesiunile și sectele apusului, ancorează în ortodoxie.

Din capul locului trebue să recunoaștem, că opera scriitorului Victor Papilian nu poate fi cetită și deplin înțeleasă de orice laic. In opera sa, scrisă cu nerv și cu mult creer, schinteiază idei și se întrețes tot felul de teorii științifice și concepții filosofice contimporane; apoi religie, teosofie, mistică, confesiuni, secte, istorie, astronomie, magie, cabală și altele. Toate se întâlnesc în acțiunea savant alcătuită a romanului și sunt mânuite cu o uimitoare ușurință de autor. Incât, dacă cetitorului i se cere o oarecare pregătire pentru înțelegerea romanului, nu mai încape îndoială că opera este fructul unei pregătiri uriașe, izvorâtă din neliniștea unui nemulțumit, care, înconjurat cu tot felul de cărți celebre, caută cu neodihnită patimă, adevărul. Eroii lui principali sunt oamenii observațiilor și ai experiențelor spirituale. Caută documentare și năzuiesc din toate puterile spre cunoaștere și perfecțiune. Nu e locul să analizăm aci persoana milenistului Maxim Muscă, crâmpeiul lui de viață, psihologia lui sectară, avântul, gloria și tragedia lui și a bisericii înfiripată de el la Ghiriș. Ci vom urmări personajul în jurul căruia gravitează Maxim, — profesorul ateu Camil Bălăceanu.

Mai întâi facem cunoștință cu biblioteca lui, în care găsim cele mai vestite cărți, cari aduc laudă necredinței și agită — negativ — problema lui Isus (vol. I pag. 33). „Ne aflăm într'o bibliotecă păgână. Fiecare carte e o pecetie smulsă de pe obrocul pus adevărului... Un duh explosiv umple camera aceasta, ca și gândul nou, țeasta capului... Vei găsi aci cărți împotriva lui Hrist... Cels întregit de talmudiști... apoi Feuerbach, Heckel, Voltaire... și cei mai aleși pamfletari atei și anticreștini" (I, 174).

Aci aflăm pe profesorul C. Bălăceanu cufundat fie în studii, fie în contemplații estetice asupra vieții, fie în discuții cu doctorul Latour, cu fratele său inginerul Eugen, cu servitorul milenist Maxim, sau cu preotul Prăgoi. Aci se adâncește el în studii și își mărturisește de atâtea ori crezul ateu și pozitivist... „Observă bine. Sunt ateu..." (I, 47). „Sunt și rămân antimistic. Dacă recunosc legitimitatea metafizicei, mă înscriu adversar feroce al revelațiunei, inspirației, iluminării și a altor procedee de cunoaștere, hazlii, când nu sunt lucrative... Dar arta și contemplația artistică". (I, 178).

Impreună cu doctorul Latour, care pare un alter ego al profesorului, își controlează reciproc pozițiile doctrinale pe cari se află... amândoi pozitiviști, admițând primatul faptului experimental ca instrument de lucru... amândoi raționaliști, în sensul că tot ce există are o rațiune...

— „Și mai cu seamă amândoi atei, fără poză, nici agresivă turnură spirituală... inși lipsiți prin obligamentul spiritului critic, de necesitatea unui principiu transcendent, din al cărui capriciu sau ascunsă socoteală să fi purces în veșnicie, actul neînțeles al creațiunii"... (I, 179—180).

Intr'o astfel de atmosferă se ivesc ocaziile de discuții cu subiecte religioase, confesionale. Evident, dela primul prilej, profesorul le combate și le respinge brusc, ca fiind perimate. De pildă, când domnișoara Prăgoi îi solicită aprobarea, ca să-și prepare teza de licență cu subiectul: Ortodoxia factor al redeșteptării naționale în Ardeal, — profesorul sare cu mâinile în sus, ca și când ar fi exploadat ceva în el și-i răspunde: „Cum domnișoară!... Ortodoxia factor al redeșteptării naționale? Dar ce crezi că suntem?... Niște matadori ai ortodoxiei?...

— „Istoria e știință, domnișoară... și artă totodată; deci îi repugnă banalul sub orice formă... Și institutul nostru ce rol are?... Să devină oficiu de propagandă sau promovare a naționalismului!... Pentru Dumnezeu, domnișoară? E plină țara de ligi culturale și de tot soiul de societăți patriotice... Lasă-le lor sarcina de a valorifica elocvența și eroismul de adunare, cât și iluzia că mișcă românismul cu toptanul din zece în zece Mai... iar noi, cu modestie, să ne întoarcem la atomul istoric, la hrisov și să facem doar istorie... Ortodoxia și patriotismul sunt pentru noi factori dotați cu mari potențialități, însă la cântarul criticii, tot atât de indiferenți, ca și pentru chimist clorul, bromul, sulful sau hidrogenul"... (I, 206—207).

Pentru profesorul Camil, ortodoxia și naționalismul erau de mult perimate. Trezite în sufletul lui în discuție cu d-șoara Prăgoi, au avut totuși darul să-i tulbure nițel liniștea conștiinței. Căci fusese și el, cândva, ortodox și mare naționalist. Chiar personalitatea lui afectivă tot pe ortodoxie era întemeiată. Dar, acum, „credința lui din tinerețe nu mai putea rezista cinstei științifice și mai ales, canoanelor estetice“ (I, 210). Oricum ar fi, nu se poate lăsa pradă sentimentalismului. Și rezistă. Totuși, ortodoxia începe să-l intereseze, mai ales când află dela părintele Prăgoi, câtă minciună, câtă otravă și câtă nedreptate a suferit ea, în Ardeal. La un moment dat exclamă chiar, înmuiat:

— „Cumplite timpuri părinte...“

— „Cumplite timpuri, domnule profesor!“... (I, 220).

Ideea nouă încolțește și cu ea lupta începe în sufletul profesorului. Din ce în ce se simte tot mai neîmpăcat. Trebuia să aleagă între creer și inimă. Căci „profesorul Bălăceanu, cu cărțile, gândurile și știința lui, prin creer păcătuia“ (I, 224). Ateismul e o boală a creerului, un păcat al minții. Totuși el persistă cu încăpățînare în pozivitivism și indiferentism religios. Inzadar nu-l mai slăbea preotul Prăgoi cu ortodoxia, înzadar îi cere să între în lupta de apărare a ortodoxiei, înzadar îl ia cu istoria, cu Statusul catolic, cu legea cultelor, cu nedreptățile exproprierii, profesorul rămâne în turnul de fildeș al bibliotecii și al pozitivismului său... „N'aș fi om de știință, nici istoric cinstit... M'aș trivializa, părinte și nu voiesc... Eu stau de o parte și privesc imparțial“ (I, 347). Cu atât mai mult, cu cât în toate revendicările ortodocșilor bănuia numai simple interese personale.

Prăgoi însă nu era omul care să-l slăbească cu una cu două. Il cercetează mereu și-i aduce aminte că-i „român și ortodox“. Când vede că nu poate nici cum să-l determine să se arunce în lupta de apărare a ortodoxiei, preotul se ridică cu toată puterea duhovnicească și-i grăește cu toată tăria:

— „Domnule profesor,.., eu sunt un biet om, slab la trup, simplu la minte și prost la vorbă... Și totuși cu epitrahilul și felonul pe mine, îndrăznesc să iau taina cea mare a duhovniciei... Și de unde vi se trage conștiința puterii? își continuă preotul apărarea. Numai dela biserica mea... Ea e „trupul lui Hristos“ și prin asta „infailibilă“. Poruncile ei sunt fără de greș, fie că le emite patriarhia, fie că vin dela Bădițoiu... Iată dece exproprierea este o „lege“ ortodoxă... Ea a luat naștere în vechea țară, ortodoxă în gând și suflet, prin marea taină a împăcării, temeiul ortodoxiei... Aci la noi catolicii și reformații, o preface în lupte... Căci, domnule profesor, catolicismul este religia nobililor, protestantismul al cărturarilor, iar ortodoxia a noastră a țăranilor... Și nici când nobilii n'au putut iubi pe țărani, așișderea nici cărturarii, dacă n'au fost pătrunși de marea taină a împăcării“ (I, 348—349).

Aceste cuvinte tulbură și mai adânc sufletul profesorului. Mai ales că intrat în dragoste cu grofița catolică, Irén Kristóffy, indirect și inconștient, sprijinea catolicismul, în care aflase el încă de mult o mare forță de atracție: contemplația estetică. De o parte erau cărțile cari îi otrăviseră viața și puterea de mărturisire (vol. II, p. 124), de alta realitatea limpede. Ortodocșii din Ghiriș vreau capela catolică din marginea satului, — odinioară biserică ortodoxă — vreau expropriere, vreau reparațiuni și egalitate de tratament în fața Catolicismului, — și-i cereau stăruitor concursul. Nimic însă nu-l putea convinge. Stăruia cu îndârjire în atitudinea lui inițială.

Dar iată că vin Paștele... „Bate toaca... Sunt bătăile de inimă ale Inviatului din morți“... La masa inginerului ouă roșii și discuții pe teme confesionale. Doctorul Latour, dupăce trece în revistă catolicismul și protestantismul, la provocarea inginerului, aduce vorba și de ortodoxie. Profesorul intervine imediat, cu dispreț, să nu se aducă în discuție un lucru așa de banal și respingător, ca și figura bețivă a moldoveanului părinte Tudose. Inginerul însă îi răspunde scurt, că părintele Tudose are pe lângă patimile lui și o vorbă bună — care e a ortodoxiei — mângăierea. *Ortodoxia mângăie*... „Mare vorbă, profesorule“... In continuare, Latour mărturisește că părintele Tudose a găsit adevărata ipostază a lui Isus: Crucea. Apoi vorbește ca și când ar grăi cu părintele Tudose:

— „Așa i-aș spune: Părinte Tudose, am fost la catolici și am găsit pe Isus predicând, depe munte, fericirile... Glasul lui avea dulceața glasului de orgă și fața-I strălucea, ca fața potirului în altar. In jur, rodii; la picioarele lui, mandragore... Și nu L'am iubit, căci era prea frumos... Atunci am trecut la protestanți. L'am văzut în templu. Era schimonosit de ură. Gâfâia ca omul ce luptă din greu, gemea și se opintea și în mână cu biciul alunga pe vânzători... Și nu L'am iubit, fiindcă era prea urât... Iar când am venit la dumneata, părinte Tudose... Dumneata ești om prost și umil și din învățătura Lui n'ai ales, decât ceeace ai priceput... Mi l-ai arătat pe cruce... Atunci... Minune!... L'am iubit pentru întâia oară, nu fiindcă se răstignise, ci fiindcă se răstignise între doi tâlhari“... (II, 132—133). — Cuvintele acestea avură darul să lumineze fața, și să înduioșeze ini-

mile celor prezenţi, şi între inginer şi servitorul său să sălăşluiască înfrăţirea şi iertarea, prin ciocnitul ouălor şi prin urarea cuvintelor pascale: „Hristos a înviat, Maxime! — Adevărat a înviat!"...

Porţile Damascului însă nu sunt deschise, profesorului nici acum... „E străjuită cu multă osândă, poarta Damascului. Cu toţii ajung la ea, puţini pot s'o străbată... Unii pier de atâta măreţie, alţii se înforc îndobitociţi, şi doar numai câţiva energumeni o pot înfrunta"... (II, 189).

Urmează dezastru. Profesorul e victima unui atentat pus la cale, prin Irén, de preotul catolic Bárány. In extazul suferinţei vede pe părintele Tudose, iar după însănătoşire află şi se convinge de adevăr:

— „Profesorul a avut ocazia să cunoască cele două feţe ale catolicismului... cea de zi: estetica; şi cea de noapte: crima"... (II, 190). — Acum doctorul Latour, după o impresionantă învinuire adusă împărăţiei catolice, în care şi „papa e un salahor" care primeşte fără cârtire legile imutabile ale catolicismului, „dincolo de care nu există nimic, nici om, nici Dumnezeu, nici natură", — conclude prin cuvintele grave, că... „religia catolică a ucis pe Dumnezeu".

— „Ai dreptate doctore"... (îi răspunde inginerul).

— „Incă odată, inginerule, Dumnezeu n'are răgaz de traiu decât în religia voastră ortodoxă"... (II. 190—191).

De aci încolo acţiunea romanului e pe sfârşite. Totul se nărue... şi se schimbă. Căci totul se clădise *fără iubire*. Pe Maxim l-a înşelat lumea, l-a înşelat cartea, l-a înşelat soţia, l-a înşelat chiar şi sufletul. In loc să ajungă pe tărâmul de lumină al Dumnezeirii, s'a trezit înapoi. Unde? — „In copilărie. Era Crăciunul... colindau... Şi a fost aşa într'una... Când credeam să aspir lumina ultimă, de fapt nu făceam decât să vântur nălucirile închipuirii... Nici când n'am ieşit afară din alcătuirea mea... m'am crezut o nouă făptură, şi nu sunt de fapt, decât un vechiu ortodox...

Am lucrat cu mâinile mele, lucrări străine de vrerea mea; m'am bucurat cu sufletul meu, de simţiri cari nu erau ale mele şi am judecat cu mintea mea, gânduri băgate de alţii cu sila...

— „Asta, Maxime, nu-i numai la dumneata" (II, 220—222), îi răspunde profesorul. Făcuse şi el aceeaş experienţă şi rezultatul era acelaş. Nu este pace necredinciosului. Se înşală cine crede în liniştea necredincioşilor. Biserica lui Maxim s'a prăbuşit. In sufletul profesorului încă se aude ecoul unei prăbuşiri. — „Un om a căzut..." (II, 178)... a căzut între tâlhari, cari, dupăce l-au desbrăcat şi l-au rănit, au plecat, lăsându-l pe jumătate mort (Luca 10, 30).

. . . .

Să trecem acum la misterul religios, *Ceriurile spun*.

Ion, fiul boierului Cornea Ardeleanul, zugrăveşte o bisericuţă pentru iobagi. Tatăl său intrigat şi ambiţionat de reverendul Szentiványi, hotăreşte să-l trimită la studii în apus, ca să-l pregătească pentru tronul Moldovei. Ion se opune. Işi apără cu căldură credinţa şi biserica faţă de concepţia catolică a lui Szentiványi şi faţă de cea protestantă (biserica lui Hristos este în mine) alui Şorban. — „N'ai nici un fel de chibzuială asupra bisericii lui Hristos", îi spune Szentiványi.

Ion: „Ba să ierţi reverende... Să ierţi tată... Biserica lui Hristos trăeşte şi în sufletul meu vie. Dar ea nu se contopeşte nici cu împărăţiile lumeşti, care pieritoare sunt, şi nici cu sufletul meu — dupăcum crede Şorban — care, oricât l-aş întinde mărginit rămâne... Cum trăieşte?... Nu ştiu... n'aş putea-o spune... dar trăeşte. O văd vie în celălalt, în aproapele meu, în durerea lui, în bucuria lui... O văd vie în icoanele zugrăvite cu truda mea... O simt cum trăeşte în toate darurile ceriului".

In cele din urmă Ion trebue să-şi lase lucrul şi să plece. Disperat întreabă:

Ion. Ce-o să pui în loc tată?

Cornea (către reverend şi Şorban). Răspunde-ţi voi...

Şorban Gândirea...

Szentiványi. Gloria..."

Ion pleacă în apus. Studiază pictura şi obiecţionează colegilor că nu cunosc taina artei desăvârşite... „Nu cunoaşteţi arta care face din om un sfânt şi din fecioară, o madonă... Voi prieteni pictaţi numai oameni... oameni, oameni..." Câtava vreme îşi păstrează cinstea vieţii şi curăţenia credinţei, dar copleşit de mediul otrăvit în care trăia, încetul cu încetul decade. Uită de casă. Se lapădă de biserică. Mediul îl coboară din treaptă în treaptă. Sfarmă toate piedecile. Trăieşte în negaţie şi corupţie până la ucidere.

In acest timp bisericuţa din satul lui, sub povaţa lui Hristos şi a preotului Pavel, creşte şi se întăreşte. Işi împrumută tăria clădirii din darul oamenilor cari se pocăiesc, „căci nevinovăţia, pocăinţa şi iubirea sunt cele trei puteri ziditoare ale bisericii..."

Dupăce ucide tot ce altădată îi făcea bucurie, complect decăzut, înstrăinat şi slăbit, Ion se întoarce acasă. Ştiinţa l-a dus la neputinţă. Acum se teme şi de „aerul curat". Il urmăreşte umbra lui Geanleone, pe care l-a ucis. Geme şi sufere. Szentiványi se oferă să-i potolească neliniştea — „furtuna ce-ţi aduce ecou, din adâncurile iadului"

— cu ispita unei indulgenţe. Inzadar. Zbuciumul continuă, furtuna creşte.

Dar iată că apare preotul Pavel cu icoanele pictate de el (Ion) înainte de a pleca în apus şi-i grăeşte:

— „Măria-Ta, o vorbă ascultă şi dela mine... Ştiu... Sunt slab şi neputincios, după a mea minte... Slugă supusă mă ţin în obşteasca alcătuire a lumii... dar puternic dregător în sfânta lucrare a duhovniciei... Căci mijlocitor mă găsesc atunci, între Dumnezeu şi om, deci, împuternicit cu toată dreptatea... şi doftor...

Ion (trist). Şi doftor...

Preotul. Doftor, care ştie să ardă cu fierul roşu, sau să aline cu dulce alifie..."

Cuvintele preotului ard durerea şi mângăie sufletul lui Ion, iar frumuseţea icoanelor trezeşte în el „patima remuşcării". Transfigurat întreabă:

— „Părinte Pavele, cine te-a trimis la mine, în clipa aceasta de zbucium?

Preotul. Cuvântul vine la om... Inzadar, omul încearcă să înfrângă prin voinţă, puterea cuvântului... Dumnezeu a venit la Saul, când Saul cu înverşunare se smintise a-L prigoni... Căci prin zbucium, omul îşi goleşte sufletul de tot răul şi în sufletul gol, cuvântul lui Dumnezeu merge în val neistovit..."

Ion învie. Invierea este „marea taină şi marea putere a ortodoxiei".

Dumnezeu dă fiecărui neam câte o parte din nemărginita lui comoară. Nouă ne-a dat ca să gândim la „legăturile dintre Dumnezeu şi om şi la desbinările dintre suflet şi soartă". Să naştem toată bucuria din durere. Crucea. Deci, pentru bucuria iertării şi a împăcării, să facem canon de pocăinţă... Şi Ion se îndreaptă, pe jos, spre mănăstirea Neamţului.

. . . .

Ceriurile spun, ca şi *In credinţa celor şapte sfeşnice,* cuprind aceleaşi idei dominante: mediu de lupte confesionale şi de înstrăinări prin prozelitism religios, răscumpărarea „păcatului necredinţei" prin pocăinţă, noua naştere în spirit, năzuinţa spre îndreptare şi desăvârşire, întoarcerea din rătăcire la înţelegerea şi urmarea valorilor morale ale ortodoxiei, tendinţa eliberării din eroare şi a integrării în adevăr, viaţa nouă aşezată pe temeiurile solide şi eterne ale ortodoxiei. Cu deosebirea, că eroii ajung în roman numai până la porţile Damascului, — numai până la dorinţa de a-şi turna viaţa în o formă nouă, — iar în „Ceriurile spun" Ion face o convertire deplină. Pleacă pe jos la mănăstirea Neamţului să facă pocăinţă.

Rezultă de aci, că în conştiinţa autorului ideea convertirii a pătruns adânc şi a fost cu multă simpatie studiată şi îmbrăţişată. Cunoaşterea amănunţită a mediului în care trăeşte şi lecturile îndelungate l-au ajutat, ca după mult sbucium lăuntric, să se ridice din noaptea durerii, în dimineaţa bucuriei fără de sfârşit... ILARION V. FELEA

EXPOZIŢIA ANTIREVIZIONISTĂ:

NICI O BRAZDĂ

Dupăce a fost cercetată la Bucureşti de peste treizeci de mii de vizitatori, expoziţia documentară a Ligii Antirevizioniste Române, a pornit în turneu prin ţară. Dela Cernăuţi, a venit aici la Sibiu, unde a fost inaugurată cu solemnitatea cuvenită, Miercuri 24 Iulie a. c. In primele zece zile peste două mii de vizitatori, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, au semnat în Cartea de Aur şi au ascultat explicaţiile ample şi pricepute ale dlui prof. Em. Tr. Simtion, directorul expoziţiei.

Am mers s'o vedem. Şi decum am păşit pragul celor patru încăperi ale pavilionului dela Thalia, ne-am dat seama că trebue să punem de cuiu fierbinţelile ce ne urcă sângele la tâmple ori decâteori pătrunde dinspre Tisa geamătul fioros şi pofticios al stăpânului căzut, ca să dăm cuvântul cifrelor reci şi, peste tot, abundentului material documentar ce tapeta interiorul pavilionului, ca astfel să ne însuşim lucruri durabile în chestiunea cu care vecinii dela Vest vreau să dea foc Europei.

La intrare un buchet de fotografii uriaşe ţi-arată puhoiul noroadelor româneşti manifestând inimos la primele adunări ale Ligii Antirevizioniste Române. Mergem apoi tocmai în încăperea din fund, la stânga. Toată neostoita febră maghiară ce-şi strigă'n lume imaginara nedreptate, e materializată acolo în hărţi falşe, cărţi poştale ilustrate pentru străinătate cu clişee de-o cruntă agresivitate şi-atâtea altele, la văzul cărora îţi stă mintea'n loc, până la o seamă de ciudate jucării pentru copii în cari e omniprezentă harta Ungariei răposate. Pleci cutremurat spunându-ţi: neamul acesta căzut ca din cer în mijlocul Europei, ştie să-şi facă propagandă. Ca să găseşti în sala următoare, o altă puternică confirmare a celor constatate: pe-o masă respectabilă, se aliniază oştirea cărţilor de propagandă revizionistă vărsate de Budapesta pe piaţa Europei. Se'nţelege, cele scrise în limba maghiară sunt mai puţin numeroase. Incolo, nu ştiu în ce limbă europeană ar putea lipsi arii din tânguirea revizionistă.

Prin contrast, la masa perpendiculară pe cea numită, pipăi sărăcia noastră românească în posibilităţile de contrabalansare a furibundei inundaţii revizioniste maghiare. Din negrije şi mai mult decât aceasta, din simplul fapt că noi ne culcăm pe conştiinţă, care-i împăcată: zică Ungurul ce-o vrea; pământul acesta ne-aparţine din veci şi'n veci de veci al nost'va rămânea. E ceeace ne arată planşele secţiei demografice. Exemplificăm!

După statistica oficială din 1910, statul ungar avea: 43,6% din populaţie maghiari, iar 56,4% din populaţie, minorităţi.

După statistica oficială din 1930, în România sunt: 73,1% valahi şi numai 26,9% minoritari.

Deci: Ungaria era un stat poliglot, condus de-o minoritate maghiară, câtă vreme România e un stat unitar naţional, condus de-o majoritate absolut românească. Ce vreau dar Ungurii, când evidenţele-i plesnesc peste obrăsnicie? Eminentul nostru bărbat de stat Take Ionescu, un desăvârşit cunoscător al spiritului crud unguresc, dădea răspuns încă la 1916,[1] deci până nici nu plesnise găunosul imperiu habsburgic: „Poporul acesta cuceritor şi trufaş nu o să se poată niciodată resemna să trăiască prin sine însuşi, ca stat naţional, ca Anglia, Franţa, Spania ori Italia. El înţelege să stăpânească pe celelalte naţionalităţi ori să moară. Orice altă deslegare e cu neputinţă pentru dânsul". O legitimă incredere în durabilitatea neamului nostru ne infuzează tabelele asupra indicelui de vitalitate al rassei româneşti: câtă vreme în 1910 cele opt municipii ardeleneşti arătau 50% populaţie străină, acum au abia 40%, cu excepţia oraşului Târgu-Mureş (58% maghiari).

Ultima încăpere e ocupată de secţiile economică şi culturală. Extrem de interesante sunt planşele comparative cu distribuţia proprietăţii agrare în fosta Ungarie şi'n România de azi. Iar neliniştitoarea creştere a capitalului străin angajat în întreprinderile comerciale şi industriale dela noi, în

[1] In La Roumanie, din 23 Iulie s. v. 1916 şi apoi in volumul: Take Ionescu — Amintiri; Socec, Bucureşti, 1918: pag. 107.

Grigorescu: Car cu boi

W. Hegel: Peneş Curcanul

anii de după răsboiu, trebue să dea de gândit forurilor conducătoare ale ţării, cari ar face bine să nu mai asuprească pe naţionaliştii ce solicită categoric o politică de protegiuire energică a elementului pământean.

In sfârşit, nu-ţi vine a crede ochilor că Ungurii au, în România întregită, 274 de ziare (iar Germanii 44), când noi, sub călcâiul lor, aveam aşa de puţine. Şi acelea, cu personalul de redacţie la Vácz şi Seghedin. Regimul minorităţilor din România se oglindeşte fidel în aceste semne de vădită „opresiune" (??!) valahă. Ştiţi cu toţii cum ne-au pârât la Liga Naţiunilor că-i prigonim... Inchei complect edificat şi dupăce-ai mulţumit frumos amabilului domn prof. Simtion, pleci cu inima caldă şi fruntea sus, meditând la cuvintele marelui istoric german Albrecht Wirth care la 1916 scria, că neamul românesc este cel mai tenace neam de pe faţa pământului şi că acest neam se poate asemăna cu unele pârae din munţii Iura şi Karst, cari curg mile întregi pe sub pământ, pentruca să reapară şi să nu mai dispară niciodată. Astfel, până în veacul al XIII-lea, acest neam a fost ca şters de pe faţa pământului, când deodată reapăru şi, deastadată — *pentru totdeauna.*

Şi după asta, juri că n'ai să laşi din ce-i al tău — **nici o brazdă!**

GRIGORIE T. MARCU

ÎNDRUMAREA VIEȚII

Promptitudinea și punctualitatea

De îndată ce o ideie apare bună, utilizabilă și realizabilă, trebue să o executăm cât mai repede posibil.

Ceice se arată nedeciși, șovăitori — nu pot face nimic folositor.

Avem atâtea exemple cari dovedesc aceasta și avem numeroase proverbe care dau îndemnuri de realizare cât mai iute a unei idei cu caracterele de mai sus.

„Nu lăsa pe mâine ceeace poți face astăzi", sau „bate fierul cât e cald". In adevăr, dacă amânăm cu o oră executarea unui act util, el va fi și mai puțin executat după o zi sau o săptămână. Dacă nu batem fierul la timp, el se răcește și vom fi nevoiți să-l încălzim din nou. Prin aceasta vom face încă sforțări, pierzând și mai mult timp.

Este foarte drept că pentru a transforma ideia în act este nevoie ca această ideie să fie precisă, clară. Trebuie apoi să intensificăm ideia, gândind asupra importanței, interesului și folosului ce-l putem obține.

Este oare un interes să executăm prompt o ideie? Credem că da. Viața este scurtă și există un timp pentru fiecare lucru. Orice ideie bună trebuie deci realizată, căci mâine ne vin alte idei ce așteaptă să fie realizate. Exercitându-te să execuți imediat o ideie, capeți obișnuința de a prinde momentele și de a nu pierde ocaziile. O ocazie pierdută poate să fie regăsită, dar condițiile în care revine, sunt schimbate și nefavorabile. Dacă — de exemplu — nu vă decideți să cumpărați o casă atunci când aveți impresia că prin cumpărarea ei faceți o afacere rațională și lăsați să o cumpere un altul, când va mai fi scoasă în vânzare din partea acestuia, veți fi obligați poate să plătiți dublu sau triplu prețul ei.

Dar se poate obiecționa, că prin marea grabă nu se reflectează deajuns asupra actului executat. Această reflexiune o credem necesară, atât cât comparăm datele ce le putem obține dela persoane competente. In exemplul de mai sus, pentru a cumpăra casa, trebuie cât mai iute cerut date dela un arhitect încât privește soliditatea; dela cadastru dacă nu-i grevată de hipotecă; dela bancă dacă ne împrumută suma necesară, etc., dar aceste date nu impun săptămâni de gândire. Omul care reflectează o lună pentru a prinde o ocazie, greșește tot atât cât și acel ce ia o hotărâre fără să judece.

Invățatul Franklin spunea, că dacă are vre-o ezitare în executarea vre-unui act, împarte o foaie de hârtie în 2; pe o parte scrie argumentele favorabile, iar pe cealaltă cele nefavorabile. Când 2 din argumente aveau o valoare egală le suprima, iar el se supunea totdeauna părții care avea cele mai multe argumente.

Pentru acei ce ezită e nevoie poate să le reamintesc nu numai povestea cu măgarul lui Buridan care instalat între două grămezi cu ovăz (de aceiaș calitate) a murit de foame, fiindcă nu știa din conținutul cărei grămezi să mânce, dar renumita piesă a lui Tristan Bernard, intitulată „Trei lăbi" (Triplepatte), în care se descrie omul nedecis care se arată incapabil de o repede hotărâre. Numele de Trei lăbi este dat cu aluzie la un cal de curse, care odată ajuns la obstacol, nu se decide să sară.

Utilitatea de a lua o decisie mai repede se manifestă nu numai în câteva ocaziuni rare ale vieții, dar aproape în fiecare moment al zilei. Este deci o operație sufletească foarte frecventă. In fața săvârșirei unui act, o voce lăuntrică ne spune: fă cutare sau cutare lucru. Este neplăcut — pare, — să ne supunem imediat ei, dar amânând executarea, inseamnă că părăsim pe jumătate realizarea ei. In plus, dacă vă obișnuiți a nu da atenție acestei voci lăuntrice, acestui simț sau intuiții, contribuiți ca să se tocească zadarnic și să nu mai producă reflexele respective. Se petrece un fenomen identic sunetului unui clopot de biserică, sau acelui care indică ora și care deși se aude din camera d-voastră, prin obișnuință nemai luând seama la el, nu mai provoacă reflexul cuvenit, atunci când sună.

In timpul răsboiului soldații obișnuiți cu spargerea obuzelor și zgomotul mitralierelor nu mai erau dela o vreme atenți la ele și-și căutau liniștiți de alte ocupații, de hrană sau chiar de somn.

Această voce internă care ne spune să urmăm și să executăm actul care este bine, frumos și adevărat este o parte din conștiința noastră. Ea merită deci atenție, pentruca prin ea să putem deștepta și pune la lucru puterile ascunse din sufletul nostru.

Luând o hotărâre repede, chiar dacă prin săvârșirea actului nu atingem scopul dorit, încă nu trebuie să regretăm, căci faptul de a ne decide iute constituie un antrament salutar, care ne poate servi bine în altă ocazie.

Promptitudinea stă în raportul cel mai strâns cu punctualitatea. Cunoaștem cu toții relele consecințe ale celor ce nu se țin de cuvânt, sau nu răspund exact și la timp obligațiunilor ce și le iau. Nu mai e nevoe să dau exemple. Ne-am obișnuit

să motivăm lipsa de exactitudine prin multele ocupaţiuni şi împrejurări. Dar tocmai aceste numeroase ocupaţiuni sunt acelea care trebuesc să ne facă mai scrupuloşi în obligaţiile sau atribuţiile noastre.

Promptitudinea, punctualitatea, exactitatea, trebuiesc propagate şi învăţate din cea mai fragedă copilărie.

Este drept că aceste facultăţi sufleteşti ţin foarte mult de natura noastră fizică şi psihică moştenită. Avem în organismul nostru glande zise endocrine sau cu secreţie internă, care au o influenţă mare asupra vieţii noastre organice şi sufleteşti. O glandă care implică rapiditatea pentru om este cea tiroidă. La acei la care această glandă nu funcţionează, se arată zăbavnici, nedecişi, obosesc repede şi totdeauna se găsesc în întârziere. Prin opoziţie cu ei sunt acei la care glanda activează mai mult şi care se prezintă vioi, supraactivi, întineriţi.

Glanda suprarenală este o glandă care implică intensitatea. Oamenii la care ea lucrează activ, se arată pătrunzători, impetuoşi, iar acei la care nu lucrează cum trebue sunt superficiali şi fără perseverenţă. Sunt şi alte glande în organism care încă dau contribuţia lor cu privire la atitudinea sau luarea unei hotărâri.

Negreşit că acei ce-şi cunosc defectul, nu au decât să consulte un medic, pentru a le prescrie ceeace va crede necesar modificării funcţiunei glandulare.

Dar sunt defecte sau lipsuri venite şi prin influenţe dinafară, prin sugestiuni sau autosugestiuni nefavorabile. Aceasta se întâmplă atunci când părinţii, profesorii, educatorii dau exemple de activitate redusă sau de un caracter nedecis. In acest din urmă caz puteţi singuri şi prin mijloace fizico-psihologice să vă reeducaţi.

Se cunoaşte interdependenţa ce există între glandele cu secreţie internă şi faptul cum buna funcţionare a uneia poate influenţa în bine, funcţiunea celorlalte. Avem însă o glandă cu secreţie internă supusă relativ voinţei noastre. Aceasta este plămânul. Mărind activitatea secretorică a plămânului printr'o gimnastică respiratorică (tare şi profundă) se vor excita şi celelalte glande şi prin aceasta se poate restabili desechilibrul dintre ele. Vom însoţi această gimnastică de autosugestiuni prin cari se poate educa inconştientul nostru.

Posedăm deci în noi în stare de germene promptitudinea şi exactitatea. Aceste facultăţi trebuiesc cultivate pentru a activa cum trebuie şi trebuiesc modificate atunci când sunt în defect. Tratamentul medical (pe care-l recomandă medicul), acel fizico psihologic — în special autosugestia — ne permit să câştigăm puterea de a intensifica ideia şi de a o aplica repede ajungând la principiul că: La orice îndoială să reflectăm şi apoi să lucrăm repede, fără şovăire sau abţinere.

Dr. GH. PREDA

Visul lui Isus

Văd peste tot în spaţiu misterioasa faptă
A unei minţi de geniu, imensă şi'nţeleaptă
Ce splendid străluceşte prin stelele virgine
Intr'o lumină sfântă de adevăr şi bine.
Dar când îmi arunc ochii spre lumea ce [roteşte,
Mă'ndurerez, mă'ntunec şi fruntea-mi se'n- [creţeşte,
Căci văd acolo, Doamne, atâta suferinţă
In lupta nesfârşită şi fără biruinţă!
Văd muritori de cele mai simple virtuţi goi,
Văd oameni mici la suflet şi prea puţini eroi,
Aud bătând în piepturi atâtea inimi rele,
Puţine pentru alţii, mai toate pentru ele,
Văd munca omenirii şi chinu-i nesfârşit,
Dar nu văd încă visul lui Christ adeverit,
Măreţul vis al milei şi-al dragostei de-aproape
Al Celui Veşnic care umbla desculţ pe ape
Cum a umblat prin praful pământurilor sfinte
Induplecând popoare cu blândele-i cuvinte.
Gândiţi-vă, o, oameni, că'n faţa lui plecate

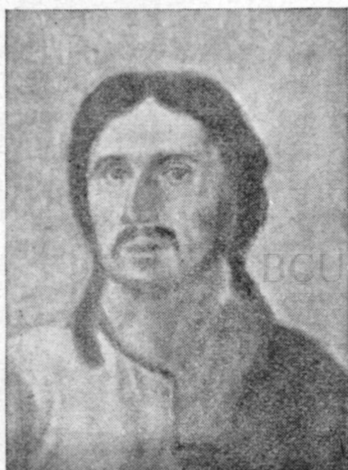
„Veniţi la mine"...

Atâtea frunți senine și suflete'mpăcate
Au fost! In fața unui iluminat sublim
Ce predica pe pietrile din Ierusalim!
In fața Celui care, născut pe niște paie,
A dus apoi o viață ce inima ți-o 'nmoaie,
O viață de om simplu, umil ca un pescar,
Ce străbătea ținuturi subt greul foc solar,
In fața Celui care s'a răstignit pe cruce
Murind și dându-și viață El Insuși. Cine-și [duce
Pe umeri suferința cu-atâta încântare,
Cu-atâta umilință și-atâta resemnare?
O, de-am putea vreodată să ne 'nălțăm și noi,
Fiind prin fapte bune o lume de eroi!
Iar când afla-vom taina acestei existențe,
Când din păcat noi nu vom avea reminis- [cențe,
Când oamenii trăi-vor în calde rugăciuni,
Când din dușmani iubirea va face prieteni [buni,
Când peste tot subt razele soarelui va fi
Intreaga omenire o ceată de copii,
Atunci Isus pe lume, cum spune prea sfânt [scrisul,
Să vie-a doua oară ca să-și trăiască visul...

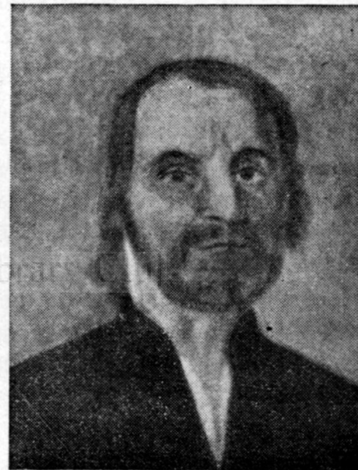
P. POSSA

DIN ZILE EROICE

Ce s'a întâmplat după revoluția lui Horia?

Cloșca

Horia

Crișan

Se cunosc în general motivele cari au dus la revoluția din 1784. Horia și cei doi tovarăși ai săi, au căutat să vindece relele sociale din cauza cărora se sufoca viața poporului din care se trăgeau. Idealismul lor a fost nespus de mare, dar și-au plătit cu viața încercarea de a croi Românilor o soartă mai bună.

După înăbușirea răscoalei, lucrurile nu s'au îndreptat cu nimic pentru iobagul român. O vie icoană despre situația lui, o găsim într'un articol din „Transilvania“, anul 1885, Nr. 5—6, întitulat: „Episod istoric din 1784/5“. „Despre plânsorile foștilor iobagi subșternute la împăratul Iosif II-lea. (După Fr. Szilágyi)“. Pentru elocvența cu care se descriu chinurile îndurate de Români după răscoala menționată, dăm mai jos în copie acest articol, păstrându-i stilul original, dar corectându-i ortografia.

„Domnii de pământ păgubiți prin cei răsculați se duc la fața locului, pentruca să li se dea înapoi averile; sparie în multe moduri pe iobagi și îi silesc ca lucrurile răpite să le dea îndărăt în natură sau în bani numărați și așa iau cu forța și cu mijloace aspre când dela comune, când dela privați, bucate, vin, vite și orice află de luat; pretind desdăunare deplină, ba storc și prețuri îndoite și așa se fac ei înșiși judecători în cauza lor, și bătând, ba încă rănind pe popor, îl amărăște. Iobagii sunt îngreunați a da pentru nemeși și pentru soldați diverse producte, ba încă pentru aceștia din urmă și victualii, pasări de casă și vite, fără chitanță sau fără a li se socoti în contribuțiune. În mai multe locuri pentru productele administrate pe seama trupelor nu li s'au dat desdăunare de cinci și de mai mulți ani, nici nu li s'au computat în suma contribuțiunii.

Iobagii maghiari nu poartă sarcinile publice în aceeaș proporție ca românii, iar între împrejurările de față, aceia sunt cu totul scutiți.

Domnii și iobagii maghiari calomniază, batjocuresc încă și bat pe iobagii români; iară alteori îi amărăsc prin vorbe urâte, insuflătoare de

ură şi demne de pedeapsă aspră. Din aceste cauze, românilor le este peste putinţă a mai locui între maghiari şi trebue să fie separaţi şi să li se dea funcţionari nemţi şi urbariu.

Funcţionarii asupresc şi împilă pe popor şi afară de victualiile peste măsură de mari, îl mai jefuesc şi în bani număraţi.

Iobagii uneori sunt siliţi să meargă la lucrul domnilor şi în zile de sărbători.

Dacă sesiunile de moştenire urbariale se împart în câte 8 sau 12 părţi, se cere după fiecare deosebit tot atâta robotă urbarială câtă se făcea pentru sesiunea întreagă; peste aceasta se mai adaugă câte 2 fl. şi 33 cr., jumătate stânjen de lemne, un ulcior de unt, sau în locul aceluia 12 cr. Mai de mult iobagii plăteau după câte o sesiune întreagă numai 5 fl. şi 57 cr. şi mai dădeau şi un porc de mărime mijlocie. Pe la unele locuri iobagii fac peste iarnă de regulă câte patru, vara câte două şi mai multe săptămâni le petrec în robota domnului; pe aiurea se află în toate zilele săptămânii în robotă şi peste aceasta plătesc după fiecare sesiune câte 22 florini. Femeile şi fetele sunt silite a împlini munca femeiască în locuinţele domneşti, fără a li se socoti întru nimic. Unii iobagi plătesc pentru nevestele lor câte un florin şi peste aceasta cu titlu de răscumpărarea unor ţesături câte 30 cr.

Alţi iobagi din unele domnii, sunt siliţi să dea câte 70—80 de care pentru transportul bucatelor domneşti la Ungaria, iar dupăce din cauza drumului îndelungat le pier vitele, nu li se dă nici o desdăunare.

Unele sate sunt obligate să primească dela proprietari vinul, în preţ de cel puţin 25 fl., apoi deşi nu-l primesc, tot trebue să-l plătiască.

Toată casa este obligată să plătiască câte 6 cr. sau câte o mierţă de prune de câte 60 de cupe, să administreze 60 gălete (cubulus) ovăz, computând toată ferdela cu 9 cr. Pentru morile de hârtie dau zdrenţe şi dacă nu le au, trebue să dea albituri cari se pot folosi. La zile de naşteri dau o găină, la Paşti o coastă de porc, sau în loc de aceea 17 cr., alţii dau la sf. Gheorghe un miel gras, la Paşti şi Crăciun câte o găină şi 10 ouă. Vara dau doi pui, două mierţe de ovăz, două sute de melci, o bucată de răşină.

Vinul cel rău proprietarii sau arendatorii lor îl pun la cârciumele din satele iobăgeşti şi fără ca să plătească cel puţin 3 cr. de vadră şi apoi totuşi dacă vinul se strică sau nu-l pot vinde, iobagii sunt siliţi să-i plătească preţul. Pe la locurile mai depărtate de locuinţa domnilor, iobagii sunt siliţi să prepare şi să transporte cu carele câte 1000 pari de vie după fiecare sesiune. Sub acel pretext că iobagii între Crăciun şi Paşti să nu fie obligaţi a-şi plăti taxele, locuitorii satelor situate mai aproape de reşedinţele domnilor, sunt siliţi ca la Crăciun să-şi mâne vitele în curtea domnului şi atunci să-i dea lui un bou gras, iar la Paşti alt bou îngrăşat, în preţul pe care-l va dicta el; afară de aceasta tot câte doi sau trei iobagi dau în fiecare an un purcel gras în natură, sau îl răscumpără în bani număraţi. Mai de mult luau din porci al zecelea, acuma iau tot pe al cincilea, iar dacă sunt de sămânţă, după fiecare purcel dau 15 cr. Dela câte 10 capete de oi iau una şi cu aceasta totodată şi mielul ei.

La grăpat înjugă şi pe oameni ca şi pe vite.

Pentru păscutul de două capre fac robotă câte o zi.

Pentru ghindă plăteau mai înainte 3, acuma 6 cr.

Domnii de pământ iobăgesc pe oamenii liberi cu călcarea legilor. Dacă moare un iobag, averea lui o cuprind domnii, iar pe feciorii lui îi dau în cătane sau îi fac şerbi.

Pescuitul este permis numai pe alocurea, iar dacă prind doi peşti, unul este al domnului.

Pământurile de arat, livezile şi pădurile le iau după placul lor şi iobagii spoliaţi de păduri, sunt siliţi a cumpăra lemne scumpe şi pentru câte un stânjen de lemne, a face uneori câte 30 zile; iar dacă vitele lor merg în pădure, sufer pedepse aspre.

Cărătorii de sare şi alţi zileri, deşi nu au moşie extravilană, sunt încărcaţi cu contribuţiuni şi taxe grele, iar aceia cari nu plătesc taxa, adeseori fac câte 4 şi mai multe zile de lucru pe săptămână.

Sunt mulţi zileri şi de aceia cari n'au locuri extravilane şi cari cu puţin mai inainte sub titlu de taxă, au plătit câte 51 cr., iar acum plătesc 4 fl. încă şi 30 cr. şi totuşi fac robota.

Arendatorii asupresc pe iobagi peste măsură. S'au plâns mai mulţi, dar la recursele lor înaintate la Majestatea Sa, până în ziua de astăzi nu le-a venit rezoluţiune, iar de atunci se poartă cu ei mai aspru şi măcar că dela guvern şi dela curtea împărătească continuu au primit decrete favorabile, totuşi ei nu văd nici un folos din acelea.

Afară de cele spuse până aici, pe funcţionari i-au acuzat încă şi cu mai multe nelegiuiri mai mici sau mai mari comise în deregătoriile lor: că pe soldaţii invalizi deşi aceia n'au nici o posesiune extravilană, totuşi îi asupresc cu sarcini publice şi cu contribuţiuni; că pe acele văduve cari şi-au pierdut bărbaţii lor dintr'o cauză sau alta în decursul răscoalei, le-au încărcat şi pe 1785 cu contribuţiune aşa de mare, ca şi cum ar trăi bărbaţii lor".

Grele timpuri au trăit strămoşii noştrii. Glorie vecinică acelora cari încercau din când în când să scuture jugul.

Ing. GH. B.

GRIJA DE COPIII NOȘTRI

EDUCAȚIA IN FAMILIE

Și acum vom putea stabili câteva principii diriguitoare referitor la disciplinarea copiilor:

1. Pedepsele să se aplice cât mai rar pentru a nu-și pierde eficacitatea prin prea deasa lor repețire.

2. Să se observe o gradație în darea pedepselor. În privința aceasta n'avem decât să imităm natura, zice Comenius.

„Cea mai bună formă de disciplină ne-o oferă soarele ceresc, care dă plantelor încontinuu lumină și căldură, adesea ploaie și vânt și rar fulgere și trăsnete, cu toate că și acestea din urmă sunt spre folosul lor".

Așadar, dupăcum în natură fulgerele și trăsnetele sunt mai rare, tot așa pedepsele mai grele să nu se dea decât dupăce s'au încercat cele mai ușoare și în cazuri de recidivă. Și dupăcum am amintit mai înainte, educatorul să fie cât mai mult posibil senin.

3. Până sunt copiii mici, să tratăm cu ei mai autoritar, iar dupăce sunt mai mari să fim mai intimi cu ei. Pedagogul englez Locke are dreptate când spune:

După a mea socotință greșesc foarte mult în tratamentul cuvenit copiilor, aceia cari sunt indulgenți și intimi cu ei până sunt mici, iar dupăce sunt mari îi țin departe și sunt reci cu ei. Din cauza lipsei lor de judecată, e absolută nevoe de disciplină și restricții, pe când, dimpotrivă, e foarte rău lucru să tratezi autoritar și pe omul care are însuși destulă minte ca să se conducă... Copiii, până sunt mici, să privească pe părinții lor ca pe stăpâni și conducători cu puteri absolute și deci să aibă față de ei respectul cuvenit acestora; iar dupăce ajung în anii mai vârstnici să-i privească întocmai ca pe singurii și intimii lor prieteni și să-i iubească și să-i stimeze ca atari.

4. Personalitatea părintelui este hotărâtoare în opera educativă. Numai acel educator își va vedea străduințele încununate de succes, care va dispune de autoritatea pe care i-o asigură o cugetare clară, un desvoltat spirit de pătrundere a stărilor și a nevoilor psiho-fizice ale copilului și o concepție superioară de viață, inspirată de idealismul evanghelic.

Educatorul care are o voință puternică și nestrămutată dirijată de principii morale, va fi consecvent în măsurile pe care le va lua pentru educația copilului. Nu va schimba mereu hotărârile odată luate, pentrucă aceasta face să scadă foarte mult autoritatea sa în fața copilului.

Judecata clară și cunoașterea individualității copilului, adecă a însușirilor proprii și particulare ale copilului său, îl va scuti de multe greșeli față de acesta.

5. Cu cât crește copilul, cu atât mai multă libertate de acțiune să-i acordăm, pentru a ajunge să-și cunoască puterile lui proprii și să câștige încredere în el. Se înțelege că pentru a putea îndeplini acest deziderat, ar trebui ca mediul de viață al copilului să fie cât mai ferit de influențe păgubitoare și să ofere cât mai multe posibilități de stimulare, de exercitare și de desvoltare a instinctelor, a înclinărilor și a puterilor lui nobile cari corespund scopului educației.

Fără libertatea de acțiune nu se poate manifesta acel instinct care zace la baza desvoltării psiho-fizice a unui om, instinctul propriei valori. După medicul vienez A. Adler, în fiecare om există dorința de a se validita cât mai mult în fața altora, dorința de a arăta celorlalți tovarăși de viață, că ești cineva, că valorezi ceva. Ei bine, dacă educatorul nu ține seamă de acest instinct și tratează cu un copil prea aspru, dojenindu-l mereu, uneori cu cuvinte destul de grele ca: nătărăule, neîndemânaticule, prostule, măgarule, ori alte numiri zoologice, cu vremea se va naște în sufletul lui acel simțământ al inferiorității, care îi paralizează copilului și puținele forțe de muncă sau îl face să compenseze acest simțământ penibil prin aceea că va căuta să-și manifeste totuși puterea în sens destructiv: nu vrea să mânânce, zbiară, fură, se bate cu alți tovarăși și în modul acesta caută să arete părinților că și el e capabil de ceva.

Cât de puternic este simțământul valorii proprii și în câte forme diferite se poate manifesta în viața adulților, e ușor de constatat dacă ne gândim numai la prețuirea titlurilor, la nevoia de prestigiu etc.

Trebue să avem încredere în avântul vieții sufletești care este în copilărie și să-l îndrumăm înțelepțește. Marele pedagog Förster, la care se rapoartă toți pedagogii în materie de educație morală, crede că pentru aceea a ajuns așa de urgisită disciplina prin constrângere, pentrucă nu s'a dat respectul cuvenit bunurilor vieții personale. După el, cultura și sufletul numai atunci se vor putea bucura de binefacerile disciplinei, când purtătorii de autoritate vor ști să observe două lucruri: 1. Să lase cel mai larg spațiu pentru libertatea individuală și pentru propria răspundere în lucrurile secundare, chiar dacă în fond copiii sunt intransigenți. 2. Tonul poruncilor să fie așa fel, încât

să facă apel la puterile superioare ale sufletului și să le facă pe acestea purtătoarele ordinei, în loc să le rănească și să le împingă la revoltă.

Prima cerință, numai în aparență va slăbi autoritatea; în realitate va întări și va adânci puterea conducătoare și importanța educatorului. Un educator care nu știe să-și domolească plăcerea de a controla și a corecta mereu, care nu știe să facă educația supușilor lui în sensul autoactivității și autorăspunderii, acela nu poate să îndeplinească cerințele unui educator. Dacă vreai deci să valorezi ceva, intervino mai rar. Numai un larg spațiu de mișcare pentru exercițiul auto-răspunderii face din tineri adepți ai ordinei, pe când sub aparența disciplinei (constrângerii) externe, se cresc rebeli ascunși, cari vor zice: de ne-am vedea odată liberi!

Pentru desvoltarea și întărirea conștiinței morale este bine să nu tot interzici, ci să permiți foarte multe și numai anumite lucruri să le interzici cu toată energia: numai astfel va ști copilul să facă deosebirea între bine și rău.

In ce privește cerința a doua, trebue să știm că activitatea disciplinatoare nu are nici o valoare dacă nu apelează la cele mai înalte forțe disciplinatoare din sufletul tinărului. Cu aceia dela cari pretindem un act de supunere, trebue să vorbim foarte politicos, pentruca să nu lăsăm impresia că abuzăm de situația noastră, sau că porunca ne-ar face plăcere.

(Sfârșit) OCT. DRAGOȘ

La biserică

NOTE DE DRUM

LA IERUSALIM

Am eșit din curtea templului și ne-am îndreptat să vedem lacul Vitezda, care nu e departe de aci. Așa a făcut și Isus odată când eșia din templu, mergând pe aceeaș poartă, îndreptându-se spre acelaș loc, călcând pe acelaș drum pe care călcăm noi acum. Lacul Vitezda este la câțiva pași spre stânga dela ieșirea din curtea moscheei și e proprietate romano-catolică. La intrare ne întimpină un călugăr franciscan, care lângă el pentru vânzare o masă încărcată de medalioane de aluminiu reprezentând pe Isus ridicând de mână și vindecând pe ologul de lângă lac. Călugărul ne-a întrebat ce suntem și aflând că suntem Români, ne-a arătat pe perete o tablă mare pe care era scrisă în 85 limbi creștine evanghelia ologului dela lacul Vitezda și ne-a spus să căutăm pe cea românească; am găsit-o repede și bucurându-mă, am rugat pe cei dimprejurul meu să m'asculte în liniște până citesc cu glas înalt, așa ca să știe toți această evanghelie.

Dupăce am citit evanghelia, am mers într'o curte mică în care ne coborîm pe niște trepte de piatră vre-o câțiva metri, unde găsim lacul mic cu apă tulbure. În vremea lui Isus lacul era aproape de nivelul pământului, nivel care de-atunci s'a ridicat cu câțiva metri. La ieșire cumpărăm cruciulițe și medalii pe cari e săpat chipul lui Isus luând de mână pe ologul de lângă lac, vindecându-l.

De-aici plecăm spre cetate pe un drum scurt și pardosit și ajungem la palatul lui Pilat, unde a fost judecat Isus dupăce l-au prins în grădina Ghetsimani. O parte din resturile zidului palatului s'a păstrat și s'a zidit biserică creștină peste ele. Călugărițele ne arată locul unde a stat Isus cu cununa de spini pe cap; locul unde a stat păzit de soldații romani cari țineau în mâni suliți de fier. Pe pietri se cunosc și acum urmele făcute de mânerul sulițelor cu cari soldații loveau pietrile, făcând scobituri adânci în pardoseală în acea noapte de Joi spre Vineri, când

și aici soldații au stat nedormiți ca și Isus. Urechile mele aud și acum cuvintele pe cari le striga în acea noapte vulgul profan contra lui Isus: „Răstignește-l!, răstignește-l!"

Intr'o cameră, pe care călugărițele nu ni-o arată, îmi vâr capul și găsesc un tablou frumos: un sfânt catolic binecuvântă pe un copil arab; semn că acești catolici vin să se înfigă și aici, nu pentru ca să facă pe arabi oameni de omenie, ci pentru ca să aibă catolici cât mai mulți.

Ieșind de aici și mergând înainte, coborîm pe acelaș drum pe care a fost dus Isus cu crucea în spinare spre Golgota. Căci la palatul lui Pilat l-au condamnat și punându-i crucea în spinare l-au dus pe drumul acesta. Aproape de palatul lui Pilat găsim închisoarea în care a fost închis Varava, tâlharul care a fost eliberat în locul lui Isus. Inchisoarea acum este proprietatea călugărilor ortodocși cari ne conduc și ne arată adânc în pivnițe închisoarea în adevăr groaznică. Și după moartea lui Isus închisoarea era folosită; dovadă mulțimea de oase omenești pe cari le vedem acum în colțuri de camere întunecoase, resturi din trupurile condamnaților închiși și uitați aci.

Drumul pe care mergem se cheamă „Drumul Crucii" sau „Calea Durerii" (Via Dolorosa). Locul acesta, atât de liniștit acum, mi-aduce în urechi strigătele și vaetele din timpul lui Isus și iarăși mintea mă poartă înapoi... „iar pe Isus l-a dat să-l răstignească... iar după el venia multă gloată de popor și de femei cari se băteau în piept și-l jeleau... atunci Isus s'a întors către ele și a grăit: fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe Mine ci vă plângeți pe voi și pe copiii voștri, căci iată vin zile în care vor zice: Ferice de cele sterpe! Ferice de pântecele care n'au născut și de sânii cari n'au aplecat! Și vor veni vremuri nenorocite când oamenii se vor ruga de munți să cadă peste ei și de dealuri să-i acopere".

Ghidul ne arată locurile unde a căzut Isus cu crucea, însemnat pe zidul străzii; căci Isus fiind slab și chinuit de bătăi o zi și o noapte, a căzut de patrusprezeceori sub povara crucii și toate locurile unde a căzut sunt însemnate pe zidurile străzilor cari duc la Golgota. Locul al 14-lea este locul de unde Isus n'a mai putut duce crucea și de unde soldații romani au silit pe Simon Chirineul să i-o ducă („Popasurile durerii").

Așa am mers și noi acum pe „Calea durerii" până la Sfântul Mormânt, întâlnind în acest drum casa „bogatului nemilostiv" și a lui Lazăr cel sărac, cunoscutele personagii ale uneia dintre cele mai instructive frânturi din Sfânta Evanghelie.

LA VIFLEEM

După amiazi am plecat cu mașinile spre Vifleem. Drumul dela Ierusalim la Vifleem este o frumusețe, numai asfalt negru lucios, așa cum nu se prea văd drumuri. Atâția chilometri prin locuri pustii, sterpe și cumplit de sărace, pe un drum minunat cum n'am mai văzut, așa că mașina noastră merge și cu o sută km. pe oră. În drum ne oprim la mormântul Rachilei, fata lui Laban din Mesopotamia, soția lui Iacob nepotul lui Avram și mama lui Beniamin și a lui Iosif; mama lui Iosif cel frumos pe care frații lui mașteri l-au vândut lui Faraon în Egipt. Mormântul Rachilei are forma unui cub mare de înălțimea unui om, e spoit cu var și e așezat în mijlocul unei camere păzită de evrei.

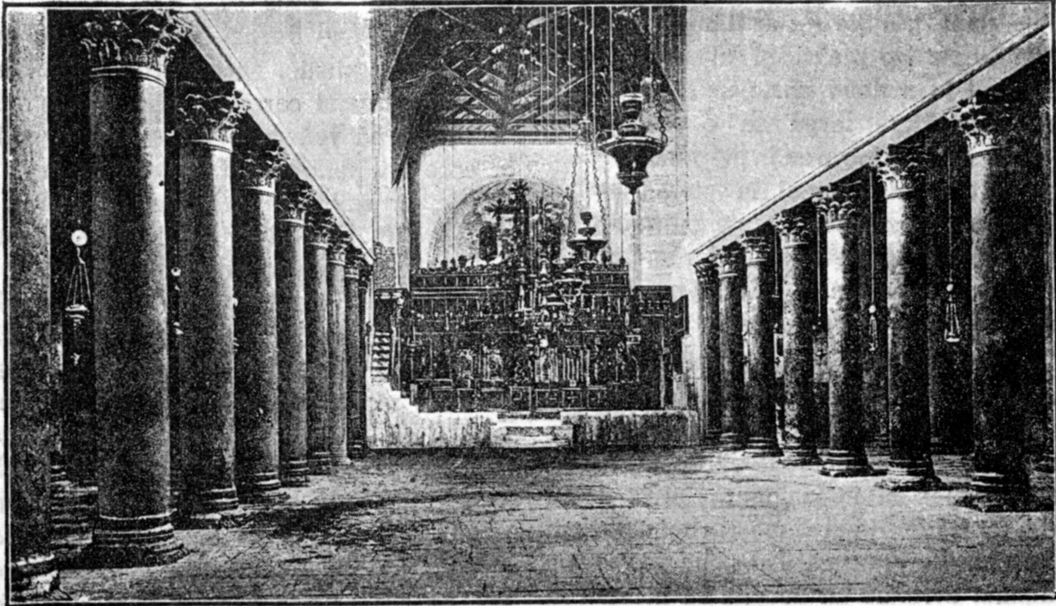
E un mormânt sfânt pentru evrei, fiindcă Rachila a murit născând pe Beniamin („Fiul durerii"). „Și a fost când își da ea sufletul, că murea, a chemat numele lui: „fiul durerii mele", iară tatăl său l-a numit pe dânsul Beniamin. Și a murit Rachila și s'a îngropat în calea Efratului, acesta este Vitleim" (Facerea 35, 18—19). Păzitorul mormântului vinde celor cari doresc, pământ așezat în saci mici cu scrisoare evreiască pe ei — pământ sfânt dela mormântul strănepoatei lui Avram.

Aici zace frumoasa Rachila care a avut doi copii dintre cari cel mai frumos, Iosif, vândut mai apoi de frații săi mașteri unor negustori din Egipt și care ajungând în casa lui Faraon a cucerit prin frumusețea sa pe nevasta lui Putifar, dând astfel prilej de a se scrie cea mai frumoasă și mai duioasă povestire din Vechiul Testament.

Pe șoseaua minunată mașina își continuă drumul până la Vifleem sau Betlehem, orășel cu 12.000 locuitori, creștini și arabi, la o distanță de 8 km. spre sud de Ierusalim. Numele Beth-Lehem, evreește înseamnă „țara pânii", după bucatele cele multe cari se fac în regiunea aceasta. Ca și Ierusalimul, Vifleemul se poate numi „cetate", fiindcă mașinile noastre opresc lângă o cetate în mijlocul unei piețe mari pardosită cu pietri cubice. In cetatea aceasta se află biserica Nașterii Domnului. Versurile din cântecile colindelor dela Crăciun îmi vin în minte:

O ce veste minunată,
În Vifleem ni s'arată...

În adevăr, locuri istorice și sfinte, cari mișcă pe orice om, fie creștin, fie musulman, fie evreu. Aici s'a născut Isus fiul lui Iosif și al Mariei. Pe aici a trecut Avram venind din Ber-Șeba și Hebron în drum spre stânca Morea ca să jertfească pe fiul său Isac. Pe aici a trecut Iosif mergând spre Dotaim să ducă de mâncare fraților săi, și tot pe aici acelaș Iosif a trecut înapoi legat și transportat

Vifleem: Biserica Naşterii Domnului, zidită de Constantin cel Mare

de Ismailteni în Egipt să fie vândut rob. Tot pe aici a trecut Iosif şi Maria, fugind cu Isus în Egipt de frica lui Irod...

Biserica Naşterii este aceeaş care a fost zidită dela început în veacul al patrălea de Constantin cel Mare şi reparată de Iustinian. Intrarea se face prin zidul înalt al cetăţii printr'o poartă mică şi scundă, aşa ca cel care intră să fie silit să se plece, adecă să se smerească în faţa locului sfânt în care intră, întocmai ca la intrarea dela mormântul Domnului din Ierusalim. Intrând, vedem interiorul bisericii celei mari sprijinită de 58 columne de marmoră aşezate în 4 rânduri, biserică cu mai multe altare ale grecilor şi armenilor. Biserica e zidită deasupra peşterii în care s'a născut Isus iar pentruca să vedem peştera trebue să ne scoborâm pe 16 trepte de piatră, într'o încăpere mică, luminată de candele nenumărate. La dreapta intrării se face o scobitură în piatră — ca un cuib — o mică încăpere îmbrăcată în marmoră albă. Pe lespedea de jos străluceşte o stea mare de argint, pe marginea căreia stă scris în latineşte: „Aici s'a născut Isus Hristos din fecioara Maria". Deasupra acestui loc este un prestol unde slujesc ortodocşii. Mai sunt în această încăpere mică şi alte altare mici reprezentând ieslea şi magii dela răsărit... Loc sfânt, ca şi Mormântul Domnului, loc frumos, aşezat într'un loc şi mai frumos. Tot aci avem „peştera laptelui" în care s'a ascuns Maica Domnului de frica prigonitorilor, peşteră care s'a albit de laptele scurs din sânii ei. Aici se roagă mai ales femeile cari n'au copii şi mamele cari n'au destul lapte în sâni să-şi alăpteze copiii. Ce frumos trebue să fie aici la Crăciun!

Când ieşim, începe să apună soarele. Femei cu chipuri şi îmbrăcăminte de madonă, cu amforele pe umăr, se duc după apă la fântâna unde cămilele, asinii şi oile întind gâturile şi se adapă.

În marginea oraşului, din cimitirul unde sunt îngropaţi greci şi mohamedani, privesc în jos valea în care odinioară erau păstorii cari au venit cei dintâi să se închine în peştera în care s'a născut Isus. Mai departe văi adânci, iar departe de tot până la orizont, în lungime de zeci de chilometri, vedem numai pustietăţi şi munţi sterpi fără pic de verdeaţă, pustiu şi sărăcie în munţi aşa cum la noi nu se vede nici pe vârful Parângului.

La multele prăvălii din Vifleem, cumpărăm mărgele, mătănii, cruciuliţe, icoane făcute din sidef negru scos din Marea Moartă. Eşind pe străzile frumosului orăşel, îmi vine să cânt „Naşterea". Clacsonul maşinei însă mă transpune în timpul de faţă şi urcându-mă, porneşte şi mă duce pe drumul — încă odată minunat — spre Ierusalim cu nouăzeci de chilometri pe oră.

Aş fi vrut ca dela Vifleem să merg înainte şi mai departe până la Hebron unde se află şi azi stejarul Mamvre şi mormântul lui Avram. Aş fi vrut...

MUNTELE MASLINILOR

Ultima zi pe care o mai petrec în Ierusalim. Peste trei zile, vaporul nostru pleacă din Alexandria spre Constanţa, iar până atunci aş vrea să mai văd multe-multe.

Azi plecăm spre Marea Moartă şi Ierihon. Maşinile cu cari pornim ne duc afară din cetate spre vest apoi cotesc la dreapta spre nord-ost pe lângă zidurile Ierusalimului, pe lângă „poarta Damascului" şi eşim afară din oraş oprindu-ne să

vedem aici mormintele regilor şi judecătorilor evrei cari, — după tradiţie — ar fi îngropaţi aici. Scoborâm 25 trepte de piatră şi ajungem într'o curte largă, apoi în a doua curte unde la stânga se face o deschizătură largă ca o peşteră, în piatră, pe unde se face intrarea în morminte. Toate mormintele sunt săpate numai în piatră, având sculpturi frumoase în stâncă. Aceste morminte se pot compara numai cu mormintele faraonilor din Egipt. Scoborându-te în ele, le găseşti pustii şi nu găseşti nici măcar „oase goale".

Pornind mai departe, urcăm pe muntele Maslinilor, lăsând la stânga un cimitir frumos, nou, în care sunt îngropaţi soldaţi morţi în răsboi — cimitirul eroilor; — mai încolo la dreapta, un edificiu enorm, frumos şi impunător: Universitatea evreiască din Ierusalim zidită după răsboiu. Lordul Balfour a promis Evreilor că Palestina va deveni din nou căminul evreilor iar aceştia au început să adune bani dela toţi evreii din lume pentruca să edifice un Ierusalim nou evreesc şi să colonizeze câţi mai mulţi evrei aici. Cu banii adunaţi au făcut minuni: au zidit un oraş nou Tel Aviv (care dela 550 suflete câte avea în 1909 s'a urcat la 40.000 în 1928 cu 2600 case). Evreii din toată lumea contribue cu sume fabuloase la refacerea Palestinei evreeşti. Până în anul 1928 s'au adunat $3^1/_2$ milioane de Lire cari înmulţite cu 840 ar face aproape trei miliarde Lei!! Numai Evreii din România au contribuit cu 122 milioane Lei până la 30 Iunie 1928, aşa că între statele cari au contribuit la refacerea Palestinei evreeşti, România vine în rândul al patrălea din lume; numai Statele Unite, Africa de sud şi Germania cu evreii lor o întrec pe România în dărnicie faţă de Evrei. In comparaţie însă cu numărul populaţiei, România este ţara care contribue cu cele mai mari sume pentru Evreii din Palestina, întocmai cum odinioară Românii au contribuit la refacerea Greciei cu bani şi cu oameni. Vedem dar cum România reface cu banii ei o ţară întreagă străină, dar nu-şi poate reface aşa numitul „arc de triumf" dela şosea, care aşa cum e azi constitue cea mai mare ruşine a neamului românesc.

Ajungând în vârful muntelui Maslinilor găsim capela în mijlocul căreia se arată locul de unde s'a înălţat Isus la cer. De aici avem o privelişte minunată în toate părţile. Ierusalimul se vede întreg. De aici privind Isus spre oraş la templul lui Solomon a spus învăţăceilor săi că va veni vremea când Ierusatimul va fi nimicit de nu va rămânea piatră pe piatră. In cealaltă parte perspectiva se deschide în jos departe până la Ierihon şi Marea Moartă şi până „dincolo de Iordan", pe evreeşte „ebăr Hajarden".

GRĂDINA GHETSIMANI

Scoborând de pe muntele Maslinilor, la poalele acestui munte, aproape de valea Chedronului şi lângă drumul care duce la Vitania şi la Ierihon ne oprim să vedem Grădina Ghetsimani, grădina în care Isus petrecu mult timp în anii în care a stat în Ierusalim, fiindcă era o grădină frumoasă plină cu maslini răcoroşi şi era aproape de oraş dar mai ales aproape de templul lui Solomon unde petrecea Isus învăţând pe ceice îl ascultau. Grădina, azi, e înconjurată cu zid de piatră, o grădină mică în care mai stăruesc şease maslini dintre cari cel mai bătrân şi mai scorburos este cel lângă care Isus a primit sărutarea lui Iuda în Joia Paştilor. Maslinii au o viaţă foarte lungă şi după opinia specialiştilor acest maslin scorburos şi bătrân, pe vremea lui Isus avea 200 de ani. Un călugăr franciscan, a căror proprietate e grădina azi, ne dărueşte la fiecare câte o cărticică de 4 pagini scrisă franţuzeşte pe care e lipită câte o frunză din acest maslin — ca să avem o amintire din grădina lui Isus.

Aproape de grădina Ghetsimani se află stânca lângă care Isus s'a rugat cu lacrimi şi sudori de sânge în acea Joi a Paştilor înainte de a fi prins şi legat de soldaţi, ca dacă se poate „să treacă acest pahar dela el". Această stâncă, azi e înconjurată cu grilaj de fier şi peste tot jurul ei e zidită o biserică frumoasă, cu picturi minunate.

Ieşind din grădina Ghetsimani mergem să vedem în imediata apropiere Mormântul Maicei

Bolnavul dela lacul Vitezda

Domnului în care scoborâm câteva zeci de trepte ca într'o pivniță, unde călugării ortodocși ne vând icoane și desemnuri cu inscripții rusești. E răcoare și miros greu cu aer închis încât abia așteptăm să ieșim de aici.

In fața grădinei Ghetsimani, peste drum și dincolo de vale sunt zidurile Ierusalimului cu „Poarta de aur" prin care a intrat Isus în Ierusalim în Dumineca Floriilor; aproape de ea se află locul unde arhidiaconul Ștefan a fost ucis cu pietri, modul obișnuit al omorului pe atunci când moartea nu se făcea cu cuțitul ci cu pietri. Valea care desparte muntele Maslinilor de Ierusalim se cheamă valea Chedronului sau valea Iosafat, vale în care se văd trei morminte săpate în piatră: mormântul lui Avesalon fiul lui David, mormântul regelui Iosafat și al proorocului Zaharia.

VITANIA HANUL SAMARINEANULUI MILOSTIV

Pe drumul care vine dela Ierusalim și trece pe lângă grădina Ghetsimani, pornim cu mașinile mai departe prin praf și căldură de vară. Inconjurăm muntele Maslinilor și în câteva minute suntem în Betania sau Vitania, sătuleț locuit acum numai de beduini (arabi) unde Isus avea pe cel mai bun prieten, pe Lazăr, care locuia aci împreună cu surorile lui Maria și Marta.

Mormântul lui Lazăr există și azi și-l vezi în formă de peșteră adâncă în care te scobori pe trepte de piatră fiind condus de beduini pentru un bacșiș bun. Casa ruinată a Martei și Mariei și a fratelui lor Lazăr, se vede de asemenea în formă de ruine. În această casă locuia Isus mult timp și dormia nopțile dupăce toată ziua o petrecea în Ierusalim. Uneori dormia noaptea pe muntele Maslinilor, fiind mai aproape de oraș, iar când putea, se ducea până în Vitania la prietenul său Lazăr ale cărui surori iubeau pe Isus. Tot în Vitania vedem și ruinele casei lui Simion leprosul. Copiii beduinilor din sat sar împrejurul nostru și ne cer bacșiș iar ei în schimb ne dau „maia" (apă) să ne stâmpărăm setea.

Vifleem: Procesiune religioasă la Crăciun

Din Betania, șoseaua părăsește muntele Maslinilor și scoboară. După un drum de câțiva chilometri, ajungem la un han, care azi se chiamă „Hanul Samarineanului milostiv". Auzind acest nume, mintea mea se întoarce înapoi cu 1900 de ani; deschid Biblia și citesc istoria acestui han în evanghelia lui Luca, capitolul zece: „Un om oarecare cobora din Ierusalim la Ierihon și a căzut între niște tâlhari cari desbrăcându-l și rănindu-l se duseră lăsându-l aproape mort. Din întâmplare se cobora pe acelaș drum un preot și văzându-l a trecut înainte pe alături. Asemenea și un Levit trecea și el prin locul acela și, când l-a văzut a trecut și el pe alăturea. Dar un Samarinean care era călător, ajungând în dreptul lui și văzându-l i s'a făcut milă de el; s'a apropiat de el, i-a legat rănile turnând pe ele untdelemn și vin și punându-l pe dobitocul lui l-a dus la un han și l-a îngrijit. Iar a doua zi la plecare, scoțând doi bani i-a dat gazdei și i-a spus: aibi grije de el și orice vei mai cheltui eu îți voi da înapoi când mă voi întoarce".

La acest han oprim și proprietara hanului, o femeie arabă, împreună cu fetițele ei, ne servește portocale enorme de Iaffa — ca niște mari bulgări de aur.

(Va urma) Dr. EUGENIU DOBROTĂ

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Adrian Maniu: CARTEA ȚARII. București, 1934.

Poeziile, ca și toate scrierile lui Adrian Maniu, pe lângă muzicalitatea proprie versului, au o plăcută mireasmă religioasă, concrescută cu o profundă intuiție istorică. În tot scrisul său este unul dintre cei mai autentici și mai tradiționaliști scriitori contimporani.

Inspirația lui pleacă din vistieria comorilor sufletești ale românului, din priveliștea minunată a țării noastre, din măreția istoriei noastre naționale, din tot ce constitue zestrea culturală, morală și materială a României.

Cartea țării îmbrățișează într'o fericită sinteză icoana țării, cu ceeace cuprinde mai caracteristic trecutul ei istoric și aspectul ei geografic.

Fiecare provincie își are istoria ei, poezia ei, durerea și gloria ei.

Bucovina, e țara codrilor cu cerbi și vulturi, țara florilor și a țăranilor înalți, țara cu „cătune risipite ca mioarele pe culmi", cu orașe în cari „se ceartă tălmăcind Scriptura, înțelepți cu caftane de vulpe stacojie;" cu mănăstiri și „pustnici învesmântați numai în caerul bărbii".

Alipindu-se obrazul de țărâna drumurilor,
Se aud și acum doinele, și abia îndepărtată
Larma luptelor, cu chiote de aprigă vânătoare".

Oltenia, țară mănoasă, cu drumuri împărătești, cu panduri viteji și țărani ageri, cu troițe și altare străvechi.

Ardealul e țara cu cetăți, cu fânațe, holde și păduri înstrăinate", în cari

Barda săracului ciopleşte ciubăr belşugului,

sate cu cântec de dragoste „Trist ca o rugăciune;" cu castele cari „dijmuind sărăcia s'au înrădăcinat sugând ținutul;" cu oameni grei la vorbă și drepți la judecată, cari

Inclină în jug răbdarea, până la răscolitoare izbucniri
Sgudulnd porțile asupritorilor, apoi plângând din fluer.

Munți în care a izbucnit libertatea, câmpii de libertate,
Amvoane unde credința păstrează încă neamul,
Iar hotărârea marilor fapte se deșteaptă din vers.

Țăranul tău rupt pe roată, împărtășanie dată desrobirei,
Viteazul ucis mișelește, îngropat ascuns în tine, sămânță.
Fluer sărutând craiul muntelui, care frânge sceptrul nădejdii,

Vulturi cu piscuri din două gâtlege, nu se îndestulesc
Smulgând rărunchii tăi, întrecând înmulțită pedeapsa,
De câteori aduceai din piscuri, flacăra libertății.

Țară ai fost în care fumegau rugurile ca „să stingă focul robilor", până când „feciori de popă cântară neamului, poruncă nouă". Acesta e Ardealul...

In grădină flori de zăpadă, leagă poame de aur,
Țara de lapte și miere, de aur și pâine,
Cu cele mai lungi asupriri, cu cea mai curată făptură.

. . . .

Lângă burgul unde fala trufașe,
A vrut zadarnic să-ți tăgăduiască nestrămutarea,
Mia de ani a năvălirii, a răsturnat-o veșnicia, ca o lespede de Paști.

In acest chip versul maestru curge mai departe și cântă pământul de argint al *Dobrogei*, cu străvechile ei legende și așezări istorice; — apoi *Basarabia*, „prag viu călcat de suferințe cumplite", ce poartă și acum „în neclintită cucernicie, smerenia cinstiților", deși

Vechii ispititori încă încearcă să otrăvească pătimirile tale,
Cu amăgirea fericirii închipuite de ură, pentru raiul păcatului.

Urmează *Moldova*, „făptură întemeiată printr'o poveste de vânătoare", cu viteji mici la sfat dar înalți la suflet; cu peșteri în cari „bolovani tociți arată căpătâiul sihastrilor"; țara unde a plâns luceafărul;

Neînvinsă'n răsboaie, îngenunchind din mila păcii,
Intotdeauna însemnând izbânzile prin biserici,
Făcând din zări hotar, din bătaia săgeților măsură altarelor.

Moldova — nădejdea crucii și țara primei uniri.

Raclă și chivot, păstrătoare de moarte,
Iubire și credință, vitejie și bunătate,
Minunată odihnă, rodind înțelepciune.

Muntenia e țara descălecătorilor și a cămășilor scrise cu fluturi, grânarul lumilor jefuit de atâți năvălitori; a fost sortită să fie „pristol la toată întregirea".

In sfârșit *Banatul*, pentru care poetul, bănățean de origine, face o invocare deosebită, ca Domnul să-i dea putere să-i cânte frumusețea, trecutul și darurile pământului lui. Țară de cântec, țara natală: „Tu ești pământul din care, sângele meu izvorește"; țara în care crește pânea cea mai albă și

Toarse'n balade, se'ngână'nbinat, vitejia și dorul.

Toate aceste provincii alcătuesc țara noastră într'o unitate indestructibilă; *„pământ cu pământ, întregește o singură țară.. și din glasuri răzlețe, un singur cântec ne leagă.*

Poetul încheie cântarea provinciilor cu o rugăciune pentru țară, ca să prospereze prin tot ce-i deschide un drum către soare.

Iar rugăciunea ce'nalț, rămâie la toți închinare:
Fie blagoslovit, — pământu în care ne-am scris,
Truda trecută, sfințească înfrățirea în noi, ca în grâne.

Dragostea poarte prin noi, tuturora semnul de pace,
Mila, dreptatea și cinstea, nalțe-se'n noi cu tărie,
Ca să putem dărui, lumilor toate, din suflet,

Intr'un prinos nesecat, lamura noastră întreagă,
Tot ce tinzând se dorește să fie neînfrânt, în vecie,
Gând mai înalt, frumsețe mai sfântă, Credință.

Am reprodus câteva din ideile și unele părți din poeziile lui A. Maniu, cari alcătuesc *Cartea țării*. Se poate ca reproducerea să fi coborât ceva din armonia și frumsețea lor originală. De aceea e mai bine să fie cetite în volum, căci e greu să alegi și să smulgi ce-ți place dintr'o grădină de flori, când deopotrivă toate florile te ispitesc prin podoabele și mirosurile lor fermecătoare. Din cetitul lor rămânem în suflet cu icoana vie a țării noastre, care se cere cinstită și mai ales iubită.

IL. V. FELEA

VIEȚILE SFINȚILOR, prelucrate de *Al. Lascarov-Moldovanu*. Vol. II. București. Pagini 318, prețul 30 Lei.

La un an după tipărirea primului volum din *Viețile Sfinților*, eminentul scriitor și luptător cre-

știn, Al. Lascarov-Moldovanu ne prezintă pe al doilea, publicat în aceleași condițiuni tehnice ca și primul, cu deosebirea că acesta, al doilea, are un preț extrem de redus, în raport cu mărimea și cuprinsul lui.

Viețile continuă volumul I, dela 23 Ianuarie până la 4 Martie. Povestite în graiu de cazanie înveșmântat într'o formă literară cuceritoare, ele înalță sufletul prin virtuțile lor, desfătează creerul prin înțelepciunea lor și trezesc dorința de a păși pe urmele lor spre idealul sfinţeniei, pentru a-l întrupa în viață, așa dupăcum numai ei l-au putut trăi și întrupa. Sfinții sunt cununa de lumină și de biruință a Bisericii, iar exemplul lor rămâne pentru totdeauna cea mai ideală școală a caracterelor.

De aceea nu putem prețui deajuns strădaniile de aghiograf ale lui Al. L. M. și niciodată nu vom fi sprijinit deajuns răspândirea cărților prin cari el scoate de sub obrocul vremii, făcliile cari luminează cu neapusă strălucire calendarul Bisericii lui Hristos.

IL. V. FELEA

Traian Mager: CULTUL EROILOR ÎN MUNȚII APUSENI. Avran Iancu, Ioan Buteanu și epoca lor. Cu o prefață de P. Sf. Episcop Dr. Grigorie Comșa. Arad. Tipogr. Diecezană, 1935, pagini 167. Lei 35.

Pasionatul călător, inițiator și animator de excursii prin Munții Apuseni, prof. Tr. Mager, dela școala normală din Arad, dă publicității sub auspiciile Ligii Antirevizioniste, secția Arad, un frumos fragment din cadrul istoric al ținutului Hălmagiu. Ioan Buteanu, prefectul mucenic al Zarandului, din vâltoarea anilor 1848—49 și Avram Iancu, Craiul Munților Apuseni, — viața, luptele și sfârșitul lor tragic, comemorările lor, monumentele ridicate în amintirea lor în Zarand, își află în prof. Mager un bun cronicar și însuflețit scriitor. In deosebi sunt foarte interesante povestirile inedite, pe cari autorul le-a cules cu multă sârguință din gura poporului, dela preoți, învățători și țărani bătrâni din Munții Apuseni, cari știu povesti o mulțime de întâmplări văzute și auzite din vremea răscoalei și din viața sbuciumată a Iancului.

In afară de meritul cărții, dl prof. Mager mai are și însușirea de bun creștin. D-sa a inițiat slujirea unui parastas pentru nemuritorul Craiu la crucea de pe piscul muntelui Găina, în fiecare vară, cu prilejul tradiționalului „Târg de fete". Inceputul s'a făcut în vara anului 1932 prin I. P. C. Arhim. Policarp, dela mănăstirea Bodrogului. A urmat în 1933 I. P. C. Atanasie dela mănăstirea Izbuc și în 1934 C. pr. Nica din Băița Bihorului. „Perpetuarea acestui obicei, scrie prof. Mager, se impune din îndoitul interes ce-l prezintă. Slujește cultul eroilor într'un mod impresionant, prin atmosfera de înălțare sufletească ce o oferă ambianța locală și tot atunci îmbogățește programul serbării câmpenești, ce de fapt e acest târg, prin un nou prilej de desfătare sufletească. Sperăm că inițiativa particulară va fi îmbrățișată și dirijată oficios mai departe de către autoritățile bisericești. Biserica creștină a îmbrățișat totdeauna și s'a reprezentat la toate manifestările profane ale enoriașilor ei, impunându-le caracteristicul adevărurilor ei" (pg. 142).

Credem că nici de data aceasta nu va lipsi dela datorie, mai ales că crucea de pe muntele Găina este punctul de intersecție a hotarului dintre patru județe și patru eparhii ortodoxe.

IL. V. FELEA

I. Gh. Niculescu: DOINA, expresie a sufletului și puterii de creație poetică a poporului român — Gheorgheni, 1935; p. 27; Lei 15.

Rânduri entuziaste și sincere, rostite — și apoi tipărite — de un intelectual pe care subsemnatul nu-l cunoaște, dar bănuește că trebue să fie un bun român, om de aprige convingeri patriotice și profund interesat de ceeace vom fi mâine ca neam dacă vom continua să lepădăm cu atâta ușurătate comorile specific românești cum am făcut din greu și mereu până acum. E partea care-mi place mai mult în broșura Dsale. Expunere vioae, exemplificări copioase, fraze de reușite inciziuni când hulește haosul de care ne-am săturat și-am vrea să ne descotorosim; broșura se recomandă călduros pentru propaganda culturală sătească. Și se mai recomandă *insistent* tuturor celor devorați de noutatea potopitoare a șlagărului modern. Cu sau fără adeziunea lor, doina, cel mai drag cântec al Românului, o să dăinuiască, cât neamul care-a zămislit-o. Că-i suflet din sufletul lui și-i cântă bucuria și amarul. Ceeace nu ne împiedică să-i mai tragem de ureche din când în când, știți, așa frățește, pe compatrioții pomeniți.

I. Mateiu: CEL DINTÂI AN DE LUPTĂ; Biblioteca F. O. R. Nr. 8; Cluj, 1935; 24 pag.; Lei 3.

Așadar F. O. R.-ul lucrează! — ne-am spus cu firească bucurie, isprăvind de citit luminosul raport al Domnului prof. univ. Dr. I. Mateiu, neobositul secretar general al Frăției, expus în broșura cu titul de mai sus. Cei ce-au sârguit la congresul general dela Sibiu, în Octomvrie a anului trecut, l-au auzit citindu-se acolo. Ceilalți, cari au fost numai cu inimile prezenți, îl au acum la îndemână. Citindu-l, îi asigurăm că își vor spori entuziasmul cu care au plecat dela Cluj în ziua cea mare din 5 Martie, 1933. Și, să-l citească! Nu înțelegem să-i facem rezumatul, când pentru suma minimală de trei Lei oricine poate bea apa direct dela izvor și nu din păhărelul insuficient pe care l-am oferi

noi. Cititorii noştri mai ales, au tot interesul să vadă bunăoară ce cuvinte are Frăţia asupra Vieţii Ilustrate (pag. 18).

GR. T. M.

Paul Constant: ZUGRAVELI; Craiova 1935.

Cărticica a apărut ca nr. 27—28 în biblioteca Pământ şi suflet oltenesc, îngrijită de N. Plopşor. Cuprinde în cele aproape şaptezeci de feţe ale ei, cinci „zugrăveli", cum îi place autorului să le boteze, scrise cu spirit şi simţire. Alcătuitorul, oştean cu grad de căpitan, are înapoia sa o frumoasă activitate pe tărâmul literelor. E arătată pe pagina patra. Lucru care-i de toată lauda. Şi care ne prilejueşte o plăcută rememorare a altor nume de ostaşi ce dovedesc că în timp de pace, muzele fac casă bună cu armele: Generalul Condeescu, Colonel Volbură Poiană—Năsturaş ş. a. Cărţii îi lipseşte o tabelă a schiţelor pe cari ni le îmbie. O vom avea în viitor.

GR. T. M.

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN IULIE ŞI AUGUST

La alţii

Regele Leopold al Belgiei

† Regina Astrid

Negusul Abisiniei

TRAGICUL SFÂRŞIT AL REGINEI BELGIEI. In apropiere de localitatea Küssnacht, din Elveţia, s'a întâmplat un groaznic accident de automobil, pe urma căruia şi-a găsit moartea regina Belgiei.

Perechea regală belgiană plecase dela Lucerna la Küssnacht, însoţită numai de un şofer.

Maşina era condusă de rege. La un moment dat, automobilul a derapat şi s'a izbit de un pom din marginea şoselei.

Regina s'a izbit cu putere de pom şi a murit pe loc, fracturându-şi craniul.

Regele şi şoferul au scăpat cu câteva răni uşoare, provocate de sfărâmăturile parbrizului.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN e în acelaş stadiu în care a fost acum două luni. Tensiunea lui n'a slăbit de loc, cu toate ostenelile ce şi le-au dat spre împăciuirea adversarilor — marile puteri. Din seria de conferinţe ce s'au ţinut în acest scop amintim conferinţa tripartită (Anglia, Franţa, Italia) dela Paris, al cărei rezultat îl ilustrează admirabil clişeul nostru.

Trupe italiene la granița Abisiniei

Nici Ligii Națiunilor, care se'ntrunește pentru căutarea unei soluții pacinice în 4 Sept. nu-i surâde o soartă mai bună. Fiindcă Abisinia nu cedează (Negusul a declarat mobilizare generală) iar Italia e hotărâtă să-și înfăptuiască pretențiile pe calea armelor — chiar și cu riscul de a ieși din Societatea Națiunilor. Italia a trimis până acum în coloniile sale africane o armată de peste 300.000 de oameni. Au plecat în Africa și cei doi fii ai Ducelui — dând în felul acesta o strălucită pildă de patriotism întregului popor italian și lumii. Deocamdată aici stau lucrurile. Negusul caută să-și consolideze prieteniile cu Anglia, America și Japonia, făcându-le concesiuni petrolifere, iar Italia se'ncrede în propriile sale forțe morale și materiale, continuând pregătirile militare în vederea răsboiului care pare iminent.

Totuși, încă nu s'au pierdut toate nădejdile în soluționarea pacinică a conflictului — prin concesiuni de ambele părți.

Bunul Dumnezeu să lumineze pe diplomați să găsească această soluție, care să ferească lumea — și așa destul de năcăjită — de un nou prăpăd.

Conferința tripartită dela Paris pentru soluționarea conflictului italo-abisinian. La stânga dl Aloisi (Italia), la mijloc dl Laval (Franța), la dreapta dl Eden (Anglia)

dl Titulescu

RECENTA CONFERINȚA a Consiliului Micei Ințelegeri ținută la Bled (Iugoslavia) a subliniat încă odată solidaritatea celor trei state în chestiunile comune, de o capitală importanță. In cadrele securității, aceste state sunt gata să colaboreze la orice act menit să întărească pacea europeană. Ele se opun însă atât Anschluss-ului cât și restaurării habsburgice, tocmai pentrucă aceste două lucruri nu s'ar putea realiza fără să tulbure pacea și așezările politice statornicite prin tratatul dela Versailles.

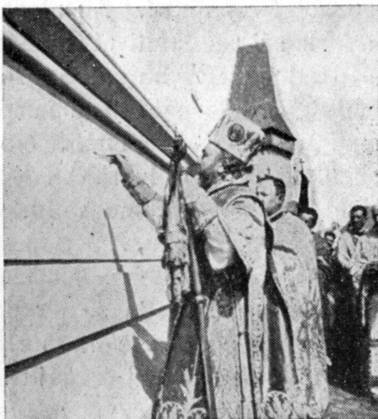
Faptul că din comunicatul ce s'a dat asupra conferenței lipsește orice cuvânt sau aluzie la raporturile dintre Mica Ințelegere și Soviete este viu comentat. El dovedește că diplomația roșie n'a izbutit să ajungă la reluarea raporturilor cu Jugoslavia, care, în această chestiune, pare a urma credincioasă linia de conduită fixată de regele-erou Alexandru.

La noi

SFINȚIREA BISERICII DELA MEDIAȘ. Cine a trecut întâmplător pe șoseaua Copșa-mică, Mediaș și mai departe, în anii din urmă, a putut vedea, desprinzându-se din configurația arhitectonică străină a Mediașului, un corp masiv de biserică nouă nizuind către cer cu cele două turnuri ale sale, înalte ca un țipăt. Răsărită din jertfele frumoase ale tuturor celor iubitori de podoaba Casei Domnului, din purtarea de grije a autorităților noastre bisericești și din strădania localnicilor — în frunte cu harnicul Părinte Prot. Ioan Crăciun și atâția entuziaști intelectuali târnăveni ce-au stat îndeaproape cu ajutorul lor — mândra biserică își mai aștepta sărbătoarea sfințirii ca să fie dată menirii. Și a fost această sărbătoare, în 28 a lunei lui Iulie din anul acesta, măreață ca și sfântul locaș ce se târnosea. I. P. S. nostru mitropolit Nicolae, cu strălucită asistență a săvârșit rânduiala sfințirii. Erau de față Dl Dr. C. Anghelescu, ministrul

şcolilor, toate societăţile religioase ale bisericii noastre şi mulţime mare de norod. Cu un cuvânt, s'a desfăşurat acolo, o impozantă manifestaţie românească şi ortodoxă. Sfinţirea bisericii dela Mediaş e numai o verigă dintr'un şirag de înfăptuiri bine plăcute Domnului. I. P. S. Mitropolit Nicolae a accentuat în cuvinte înălţătoare semnificaţia actului săvârşit la Mediaş. Noroadele cari ascultau fie în interiorul bisericii mirese, fie la difuzorul instalat afară, desigur că au prins toată bucuria buneivestiri ce-o risipea înaltul Ierarh, acolo, în predica Sa. Nouă ne place s'o reproducem aici de încheiere: „Un altar nou, ridicat de biserica noastră pe pământul scump al patriei, înseamnă o nouă biruinţă a credinţei noastre strămoşeşti.

O asemenea biruinţă prăznuim noi astăzi, aici în Mediaş şi o vom prăznui ca mâne în Sighişoara, ca poimâne în Mercurea Ciucului, în Gheorgheni, în Brad, în Baia de Criş, în Simeria şi în alte centre de pe teritorul arhiepiscopiei noastre".

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae încunjurat de mare sobor de preoţi sfinţeşte catedrala ortodoxă din Mediaş

SFINŢIREA MONUMENTULUI EROILOR DIN COMUNA BLANDIANA. La 29 Iunie, ziua sfinţilor mucenici Petru şi Pavel s'a sfinţit cu deosebit fast monumentul eroilor din comuna Blandiana, jud. Alba, în număr de 47, căzuţi în răsboiul mondial, în prezenţa P. S. S. Dr. Ioan Stroia al armatei, a dlui general Dumitru Georgescu şi a numeroşilor intelectuali şi ţărani din localitate şi din împrejurimi. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Dr. Ioan Stroia înconjurat de un sobor de 13 preoţi. Răspunsurile au fost date de corul Catedralei din Alba-Iulia. După cuvântările ocazionale au defilat tinerimea şcolară, consiliul comunal şi o companie de onoare în tactul fanfarei militare. A urmat apoi un banchet şi petrecere.

Monumentul este unul dintre cele mai frumoase din satele Ardealului. Merite speciale pentru ridicarea lui au: părintele Ernest Ionescu, maiorul Ioan Ionescu şi învăţătorul-director Augustin Dura.

Sfinţirea monumentului eroilor din com. Blandiana. P. S. Episcop Dr. Ioan Stroia, încunjurat de cler

M. SA REGELE ŞI TINERETUL. In programul de muncă al Regelui României, fără îndoială că grija pentru tineretul Ţării ocupă un loc de căpetenie. A mărturisit-o, fără reticenţe, Suveranul însuşi, în recentul interview acordat corespondentului lui Associated-Press; şi am văzut, cu acel prilej, câte nădejdi leagă M. Sa de copiii Neamului. Am văzut această regală prevedere, la lucru. Am comentat-o, în articolul nostru din corpul revistei şi lăudând-o cum se cuvine, spuneam să dea Dumnezeu să fie bine, că de rău suntem sătui. A reorganizat cercetăşia, dându-i conducători ca maiorul Sidorovici, D-ra Nissa Cămărăşescu (la centru) şi dna Sanda I. Mateiu (inspectoratul pentru Ardeal). A pus pe roate pregătirea preregimentară şi străjeria, rânduind pentru comandanţii acesteia din urmă tabăra-şcoală dela Breaza. A înfiinţat Oficiul de educaţie a tineretului (O. E. T. R.), în fruntea căruia stă generalul Manolescu. Aşadar, s'au făcut deja, multe, în scopul

educării corecte a cetățeanului român de mâine. Cu o tragere de inimă înaintea căreia ne închinăm cu bucurie, Maiestatea Sa inspectează în persoană și des, așezămintele puse în slujba tineretului. Deunăzi a pornit pe urmele regalului său fiu, M. Sa Regina Maria, vizitând tabăra dela Breaza în mijlocul unei însufleţiri impresionante. Bunul Dumnezeu să-I păstreze, Suveranului, neîmpuținat, entuziasmul ce odrăslește inițiative ca acestea. Și mai ales, să-I dea putere să le țină mereu sub ochiul său aprig și treaz, îndeosebi în aceste vremuri de frecventă miopie la multe din slugile Sale.

CURSURILE DE VARĂ DELA VĂLENII DE MUNTE, s'au ținut și anul acesta, potrivit tradiției respectate cu tenacitate de conducătorul lor, Dl Prof. Nicolae Iorga, în timpul dela 15 Iulie până la 15 August. Cele mai de seamă probleme de cultură românească au fost desbătute acolo de cei mai de frunte cărturari ai țării. Auditorul numeros s'a bucurat și anul acesta de înlesnirile ce le oferă traiul pe-o lună, la Văleni, pentru minimala sumă de 1200 Lei. Asta, pe lângă câștigul sufletesc cu care s'au ales cursiștii. Mai trebuește subliniat patriotismul marelui nostru cărturar, care se agită cu atâta folos pentru țara lui și-a noastră?

Dl Iorga

Dl A. C. Cuza

EVANGHELIA ȘI POLITICA. In 14 Iulie — zi de Duminecă — s'a întemeiat la Iași partidul național-creștin, rezultat prin contopirea Ligii Apărării Naționale Creștine și a partidului Național Agrar. Marii precursori ai ideii naționale și creștine d-nii A. C. Cuza și O. Goga și-au dat mâna, în fața sfântului altar al catedralei mitropolitane din capitala Moldovei și s'au legat cu jurământ să lupte de aci nainte împreună pentru izbânda lui Hristos și a ideii naționale în țara românească.

Ceeace constitue frumusețea și importanța actului de înfrățire dela Iași este faptul, că'n fruntea programului noului organ de luptă politică e așezat postulatul moralei creștine în viața de stat, iar ca mijloc pentru realizarea acestui postulat: „reîntegrarea Bisericii noastre în misiunea ei permanentă, creiatoare și purificatoare".

Partidele politice erau obicinuite până acuma să pună problema bisericească pe al doilea plan, ori s'o împingă chiar la periferia preocupărilor lor. Iată, în sfârșit, doi oameni politici, cari vor să impună primatul spiritualului creștin în viața de stat.

Dl O. Goga

Ideia națională și ideia creștină ortodoxă au crescut, ca două flori dintr'o tulpină, în viața neamului nostru. Pe această realitate istorică vor să zidească cei doi mari tovarăși de luptă A. C. Cuza și O. Goga — România Românilor.

TABERELE DE MUNCA ALE STUDENȚILOR. Deși asupra activității de vacanță a tinerilor români creștini, îndeosebi studenți, se face puțină publicitate, am aflat cu toții câte ceva, dintr'o parte și dintr'alta și ne-am văzut îndemnați să zăbovim interesul nostru, cu drag și admirație, peste munca lor încărcată de-o îmbucurătoare noutate. E vorba de tineretul afiliat celor două viguroase mișcări pământene de dreapta: partidul național-creștin al dlor Cuza și Goga și „Totul pentru țară". Tinerii din prima mișcare naționalistă, și-au dobândit, decând cu fuziunea partidelor celor doi mari oameni politici români, conducătorul nimerit, în marele animator al sufletului crescut pe ogoarele legii românești, dl prof. Nichifor Crainic. Tinerii naționaliști au durat, în diferite laturi

ale ţării, tabere de muncă, în cari simplicitatea vieţii şi hărnicia predomină. La Carmen-Sylva au strâns bani pentru terminarea bisericii noastre deacolo şi au grăbit târnosirea ei. La mănăstirea Arnota, legionarii harnici şi isteţi deschid drum prin stânci. La Laz în jud. Alba, aceiaşi tineri ridică o casă culturală; pe locul minunii dela Maglavit, o cruce, în alte părţi repară biserici dărăpănate şi clădesc altele noui unde nu sunt. Sunt tot atâtea fapte cari se văd cât de colo că sunt comandate de-o nouă etică socială: aceea a muncii pentru binele tuturor, izvorâtă din dragostea de ţară şi de legea ei românească. Tineretul din mişcările de dreapta, calcă... cu dreptul.

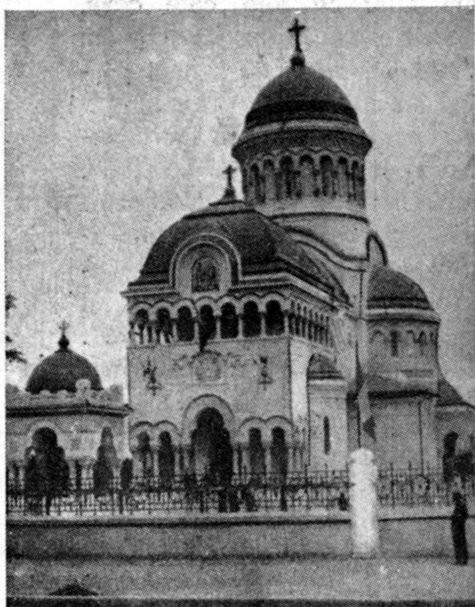
Sfinţirea troiţei din Sighişoara: I. H. Teculescu rostindu-şi cuvântul

PENTRU EROI. Harnicul şi entuziastul preşedinte al „F. O. R."-ului şi „Astrei" din Sighişoara, d. Horia Teculescu, directorul liceului „Principele Nicolae" şi-a făcut un frumos renume prin pilduitoarea înţelegere cu care se osteneşte să însemneze, creştineşte şi româneşte, locurile de pe Târnave pe unde au trăit şi-au propoveduit apostolii şi mucenicii neamului. Intr'un loc înfige o peatră funerară, în alt loc fixează o placă comemorativă, iar în altul ridică o troiţă — ca să fie semne de pomenire a celorce s'au ostenit pentru neam şi semne de învăţătură pentru cei chemaţi să'nveţe din viaţa altora.

Cele mai nouă fapte de pios omagiu pentru eroicii înaintaşi, pe care le-a săvârşit dl Horia Teculescu în frăţească împreună lucrare cu mirenii şi preoţimea de pe Târnave este ridicarea unei troiţe la o răspântie din Sighişoara, în faţa căreia se va zidi în curând un cămin cultural şi se va ridica bustul regretatului asesor consistorial şi poet Z. Boiu şi aşezarea unei plăci de marmoră pe o casă din comuna Paloş, în amintirea preoţilor cari în toamna anului furtunos 1784 s'au adunat aici pentru a chibzui stârnirea revoluţiei şi'n această parte a Ardealului.

DE TOATE ŞI DE PRETUTINDENI

GHIVECIU

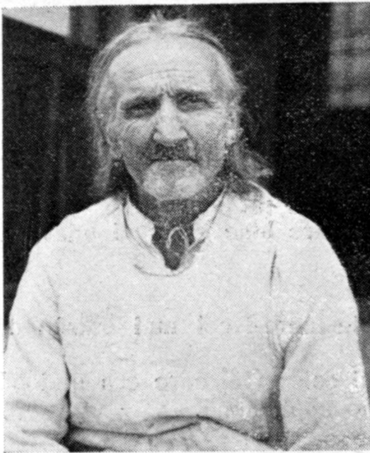

Visul Baznei

BISERICĂ ORTODOXĂ LA BĂILE BAZNA. In vara anului trecut coloanele acestei reviste au adăpostit un articol în care subliniam setea religioasă a bunilor creştini ce-şi caută sănătatea în diferitele localităţi balneare şi climaterice ale ţării. In acelaş timp arătam că multe din aceste staţiuni nu au locaşuri sfinte, unde să se închine credincioşii. Nici Băile Bazna nu au încă un asemenea locaş. Un inimos grup de creştini ortodocşi, în frunte cu dl Dr. V. Bidu, medicul băilor, dl P. Marcu, învăţător-director şi Păr. T. Herţioagă, a purces cu zor la treabă pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unei biserici ortodoxe în Bazna. In vara aceasta au adunat chiar peste 30.000 de Lei.

Suntem siguri că nobila iniţiativă va găsi tot sprijinul autorităţii bisericeşti şi civile şi anul viitor se va putea ridica atât de necesarul locaş de rugăciune.

PENTRU BISERICĂ. Îţi vine să crezi câteodată, că materialismul veacului în care trăim a stins din inimile oamenilor orice licărire a spiritului de jertfă pentru duhovniceştile instituţii ale neamului. Şi totuşi nu este adevărat. Dărnicia românească în-

Gligor Hoaza

deosebi pentru așezământul sfânt al Bisericii nu a apus în sufletele credincioșilor. Iată o pildă recentă: Harnicul țăran septuagenar Gligor Hoaza din Poșaga de jos (Munții Apuseni) a dăruit de curând din agoniseala ostenelilor sale suma de lei 200,000 pentru biserica satului său natal. Frumoasă faptă a unui suflet frumos!

CURA DE STRUGURI. Cura de struguri se recomanda altă dată contra nervosității, a constipației cronice, a gutei etc. Principiul era purificarea și regenerarea sângelui, întremarea inimei, liniștirea nervilor. Durata curei era de 3—6 săptămâni.

Cura e de două feluri: mare și mică. In prima se consumă 1—1$^1/_2$ kgr., în ultima 3—4 kgr. struguri pe zi. Strugurii trebue să fie frumoși, dulci. In genere $^1/_3$ se consumă dimineața pe stomacul gol, restul de $^2/_3$ înainte și după masă, la intervale de două sau trei ore, după fiecare masă principală. Cine nu suportă struguri pe stomacul gol, să-i consume după cafea. Se poate lua totodată o bucată de pâine uscată sau o smochină, pentru a înlătura aversiunea ce se arată adesea când consumăm continuu acelaș aliment. Când strugurii conțin mult acid, ei sunt puțin proprii unei curi. Dacă suntem totuși siliți să-i întrebuințăm în lipsa altora, să se înceapă cura cu cantități mici, consumând cel mult $^1/_4$ de kgr. pe zi, dacă vrem să evităm desinteria.

Să înlăturăm sâmburii și cojile. Boabele trebue supte tare, pentru a consuma substanțele conținute în coaje, cari sunt de-o valoare esențială pentru efectul curei. La supt să intre mai mult limba și cerul gurii decât dinții, cari trebue menajați. Numai persoanele cari sufăr de constipație pot înghiți cojile și sâmburii.

După consumul fiecărei porțiuni de struguri, în timpul curei, dinții trebue periați cu o perie moale și gura clătită cu puțină apă caldă, la care se adaugă puțin bicarbonat de sodiu sau carbonat de magneziu. Dacă cu toate precauțiunile luate, mucoasele se inflamează și dinții se tocesc, cura trebue întreruptă. Pacienții cu stomacul delicat nu suportă cantitatea mare de celuloză conținută în sâmburi și în coji. Altora li se urăște cu mestecatul unor cantități enorme de struguri pe zi, deasemenea și cu scuipatul sâmburilor. Acestora li se recomandă să stoarcă strugurii și să bea mustul astfel obținut. In genere se preferă însă strugurii, ca atare.

UN grădinar a avut năstrușnica ideie de a alcătui din flori sădite portretul dlui T. G. Masaryk, președintele republicei cehoslovace. La recenta expoziție grădinărească din Praga portretul a stârnit mare sensație.

Colțul gospodinei

INTREBUINȚAREA castraveților amari:

Pentru a evita orice neplăcere și reproș, se așează castravetele amar 10 minute într'o soluție slabă, roz colorată de hypermangan.

Procedeul este nevătămător și ajută castraveților a reveni la gustul lor adevărat.

PENTRU a evita la curățirea măceșelor mâncărimea neplăcută la mâini, înainte de a începe acest lucru ne frecăm mâinile cu untdelemn.

FRUNZELE DE PATRUNJEL veștejit se pot totuși întrebuința, dacă se odihnesc $^1/_4$ de oră în apă căldicică, și pe urmă se așează $^1/_2$ oră într'o farfurie adâncă cu apă foarte rece, pentru a se înviora.

PETELE DE FRUCTE de pe mâinile vrednicelor gospodine dispar mai repede cu zară.

Asemenea și zeama de lămâe sau soluția cu sare de lămâe au acelaș succes.

PETELE DE GRĂSIME PE PIELE: O pată de grăsime pe piele nu se scoate așa de ușor: Pe locul unde e pata presărați praf de cretă, apoi puneți deasupra o hârtie subțire sau o sugativă, aplicând deasupra un fier de călcat cald.

Masaryk în flori

DELA LUME ADUNATE

Viaţa veselă

— Incotro aşa de repede, coane Mitică?
— I-am cumpărat neveste-mii o pălărie şi mă grăbesc să nu iasă din modă până sosesc cu ea acasă.

RĂSPUNS DIPLOMATIC

— Mitică, când ne vom căsători îmi trebue trei servitoare.
— Bine dragă, şi 20, dar nu toate deodată.

N'A GREŞIT

— Bruta aceea de şofer, nu numai că m'a lovit cu maşina, dar mi-a strigat că sunt un idiot!
— Dar de unde te cunoaşte?

PĂCAT

— Coniţă... a furat cineva covoarele! Şi ce păcat... tocmai le scuturasem.

GÂCITOARE

— Mamă, am ceva în buzunar şi tot n'am.
— Ce poate fi?
— O gaură, mamă!

ACORDEURUL

Acordeurul: — Bună ziua, doamnă. Am venit să vă acordez pianul.
Doamna: — Dar bine, domnule, eu nu te-am chemat.
Acordeurul: — Dta nu, dar m'a trimis vecinul de alături.

LA TRIBUNAL

Judecătorul: Sper că n'o să te mai văd în faţa mea.
Hoţul: Cum, domnule judecător, sunteţi transferat?

LA PESCUIT

— Un trecător: Trebue să fie plictisitor să stai aşa mai multe ore într'un loc.
— Hm... nu i chiar aşa de plictisitor; de obicei ai întotdeauna doi-trei dobitoci la spate, cu cari te mai distrezi.

ADEVĂRUL

Profesorul: Recunoşti că ai scris pe tablă că eu sunt un măgar?
Elevul: Da, domnule profesor.
Profesorul: Imi pare bine că spui adevărul.

BĂIAT CUMINTE

— Ascultă băete, care-i cel mai bătrân om din sat?
— Păi? nu mai este: Cel care era mai bătrân, a murit acum o săptămână.

LA SPITAL

La primire în spital este admis un ţăran.
Infirmierul: — Ascultă bade, trebuie să mergi la baie. Când ai fost la baie ultima oară?
Ţăranul: — La baie? Dar eu n'am mai fost niciodată la spital!

AUTOMOBILIŞTI CUMINŢI

Nişte automobilişti s'au rătăcit. Opresc pe un ţăran care trecea prin partea locului şi-l întreabă: — Care-i şoseaua Ploeştilor?
— Nu ştiu, răspunde ţăranul.
— Ce prost eşti: Să fii de pe aici şi să nu ştii care-i şoseaua Ploeştilor.
— De prost, oi fi eu prost, dar nu m'am rătăcit niciodată, răspunse ţăranul, căutându-şi de drum.

LEAC

— Spune, frate ce faci contra microbilor?
— Eu? Mai întâi filtrez apa.
— Aha! Şi pe urmă?
— Pe urmă o sterilizez.
— Foarte bine... Şi apoi?
— Apoi... beau bere.

ŞIRETUL

Iţig şi cu Şloim dorm în aceaş cameră.
— Iţig!
— Ce-i Şloim?
— Dormi?
— De ce mă'ntrebi?
— Dacă n'ai dormi, ţi-aş cere să mă împrumuţi cu un pol.
— Dorm.

A CÂŞTIGAT PRINSOAREA

— Eşti singur, Iacobel? Unde e sora ta?
— E în pat, şi-a rupt piciorul.
— Biata copilă! Şi cum s'a întâmplat asta?
— Ne-am prins amândoi, care se poate apleca mai mult pe fereastră, şi-a câştigat ea.

CU ÎNCUNJUR

Madam Popescu e plecată la băi.
Intr'o zi primi dela soţul ei următoarea telegramă:
„Mama ta puţin suferindă, înmormântarea poimâne“. *Nae*

ÎN ZILELE DE 6 și 7 OCTOMVRIE a. c. la Caransebeș se vor desfășura o serie de mari manifestații religioase în legătură cu Congresul general al „Frăției ortodoxe române“ și cu al „Asociației clerului Andreiu Șaguna“. Cu acest prilej se va face desvălirea monumentului episcopului Ioan Popazu, restauratorul eparhiei Caransebeșului și inaugurarea noului internat al liceului „Traian Doda“.

La aceeaș dată și în aceeaș localitate se va ține și congresul Asociației învățătorilor din Banat.

Dată fiind importanța acestor festivități religioase și culturale — ele vor fi onorate cu prezența Inalt Preasfințitului nostru Mitropolit Nicolae precum și a guvernului țării, în frunte cu d. Gh. Tătărăscu, președintele consiliului de miniștrii.

CONGRESUL „ASTREI“ va avea loc în 14 și 15 Septemvrie a. c. la Satu-Mare. El se va desfășura cu obicinuita solemnitate și va forma, de bunăseamă, un moment de puternică afirmare culturală și națională în această parte a Ardealului românesc. Cu acest prilej se va alege comitetul central al „Astrei“ pe un nou period de cinci ani.

La „Arhidiecezana“ din Sibiu a apărut de curând o minunată CARTE DE RUGĂCIUNI. Ea cuprinde pe lângă textul sf. Liturghii, o mulțime de rugăciuni pentru toate trebuințele sufletului creștinesc, precum și un mare număr de cântări bisericești notate cu grija cuvenită. Paginile cărții de rugăciuni sunt împodobite cu desenele religioase ale maiestrului A. DEMIAN. In fruntea acestor pagini un luminos și cald cuvânt de învățătură al Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE cheamă pe cititori la frontul rugăciunii ziditoare de suflet.

Ediția bogată, de peste 300 pagini, legată în pânză . . . Lei 70
Ediția mai mică, pentru tineret . . . . „ 25

VIAŢA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAŢIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECŢIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICA „ANDREIANĂ"

ABONAMENTE SE POT FACE ŞI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

Nu uitaţi să Vă înoiţi abonamentul la „Viaţa Ilustrată" şi să recomandaţi revista prietinilor şi cunoscuţilor D-Voastră. „Viaţa Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet şi desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

NUMEROASE ILUSTRAȚII

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustrații (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale și sociale din oricare parte a țării. Aceste cronici trebue să fie însă însoțite de fotografii.

